

CURSUS KUNSTGESCHIEDENIS

Verbeterde huistaken

Inhoudsopgave

Les 1: 'Moet kunst mooi zijn?'	2
Les 2: Van acryl tot zeefdruk: tweedimensionale kunst	3
Les 3: Kunst in de ruimte: driedimensionale kunst en architectuur	4
Les 4: Fotografie en film: een druk op de knop	5
Les 5: Muziek, dans en theater: de universele taal	7
Les 6: Onderwerpen in de kunst: als kunstwerken konden spreken	8
Les 7: Prehistorische kunst: de magie van de oertijd	9
Les 8: Egyptische kunst: bouwwerken bestemd voor de eeuwigheid	10
Les 9: Het oude Egypte: beeldende kunst in het hiernamaals	11
Les 10: Voor-Helleense kunst: De Minoïsche en Myceense beschaving	12
Les 11: Griekse architectuur: wiskundige harmonie	12
Les 12: Griekse kunst: ingefluisterd door de muze	13
Les 13: Etruskische en Romeinse kunst:	14
kunst van de veroveraars en de bouwmeesters	14
Les 14: Vroegchristelijke en Byzantijnse kunst:	16
over catacomben en iconen	16
Les 15: Vroegmiddeleeuwse en romaanse kunst: de kerk als burcht	19
Les 16: Gotische kunst: schittering van glas en licht	20
Les 17: Renaissance in Italië: de mens als middelpunt	23
Les 18: Kunst in het noorden van Europa in de 15 ^e en 16 ^e eeuw	25
Les 19: Barok: van pracht en praal tot gouden Eeuw	27
Les 20: Frivole kunst van de rococo: luchtig en elegant	28
Les 21: Neoclassicisme: kunst vanuit het verstand	28
Les 22: Romantiek: kunst vanuit het gevoel	29
Les 23: Realisme: armoede, arbeiders en het gewone volk	32
Les 24: Impressionisme: de fonkeling van het licht	33

Les 25: Avant-garde kunst: 1900 tot 1918	34
Les 26: Crisis en experiment: 1918 tot 1945	35
Les 27: Het schilderij barst uit zijn voegen: 1945-1980	37
Les 28: Ieder individu zijn eigen stijl: 1980-2000	38
Les 29: De shock is de norm: kunst in de 21 ^e eeuw.....	39

Les 1: 'Moet kunst mooi zijn?'

Resultaat	8,0
-----------	-----

1. Ja, er moeten grenzen zijn aan wat tot kunst gerekend mag worden. Kunst moet minstens ofwel mooi zijn, ofwel inhoudelijk een boodschap weergeven, ofwel emoties opwekken bij het publiek, ofwel emoties weergeven van de kunstenaar of aan alle kenmerken voldoen, origineel zijn.
2. Plato had geen hoge pet op van kunst. Volgens hem kon kunst alleen een imitatie zijn van de werkelijkheid en niet het weergeven van de ideale verhoudingen. Kunst is onvolkomen en gebrekkig, dus onwaar en moreel onaanvaardbaar.
3. Beschrijving van het schilderij van Rogier van der Weyden volgens:
 - a. Nabootsingstheorie: het werk stelt de kruisafneming voor van Jezus in aanwezigheid van o.a. Maria als een flauwvallende, treurige vrouw in dezelfde houding als haar zoon. Jezus wordt gedragen door naar ik vermoed Jozef en een in dure gewaden geklede man. Rechts bevindt zich de schaars geklede, diep gedecolleteerde Maria Magdalena.
Verder nog Johannes de Doper die Maria opvangt en twee treurende vrouwen. Achter het kruis een engel die Jezus losgemaakt heeft.
We zien bloed op het voorhoofd van Jezus door de doornenkroon alsook een wond veroorzaakt door de lanssteek. Op de voorgrond ligt een schedel. Het is een kleurrijk tafereel met fraaie, mooi gedrapeerde maar smetteloze weergave van de klederdracht. Het werk is een weergave van wat in de bijbel geschreven stond. Ook de urne om te zalven is aanwezig.
 - b. Expressietheorie: het tafereel vertoont een triestige gebeurtenis, het is een zeer intiem tafereel met veel treurende vrouwen. Het wekt medelijden van de toeschouwer op.
 - c. Formalisme: het evenwicht wordt bewaard door de houding van Maria naar links vallend terwijl het lichaam van Jezus naar rechts wordt gedragen. De linkerarm van Maria Magdalena volgt de boog van de benen van Jezus.
4. Jackson Pollock : zijn werk behoort tot de expressietheorie. Hij geeft met zijn werk uiting van zijn wanhoop en angst, zijn turbulente innerlijke leven veroorzaakt door zijn alcoholisme.
5. Beschrijving van onlangs ervaren schoonheid:

Bij het bezoek aan de Sagrada Familia voelde ik verwondering voor de pracht van het gebouw exterieur maar vooral stond ik in extase bij het aanschouwen van de schoonheid van het interieur.

6.
 - a. Kunst moet niet noodzakelijk ergens op lijken , iets nabootsen. Kunst kan ook alleen een expressie weergeven zoals bij de werken van Jackson Pollock.
 - b. Een voorwerp dat knap gemaakt is naar vorm en met een techniek volgens de regels van de 'kunst' is daarom nog geen kunstwerk; vb. een doodgewone stoel of tafel goed gemaakt is geen kunst.
 - d. Kunst moet niet altijd ontroeren, vb junk art met gerecycleerde materialen kan mooi zijn.
7. Consonanten benaderen de ideale verhoudingen, de perfectie.
8. Ik vond een kunst werk van Matias Faldbakken: de locker sculpture met als titel The Hhills.
Dit werk is net geen kunst: zet het werk op straat dan wordt het zo met de vuilniskar naar het containerpark gebracht. Plaats het echter in een kunstruimte dan krijgt het een meerwaarde, het heeft geen duidelijke functiewaarde of amusementswaarde. Volgens de kunstenaar is de productieve daad dezelfde als de vernietigende daad.
9. Een schilderij van een zigeunerjongen is een voorbeeld van de expressietheorie, ze roept medelijden op bij het publiek, is mysterieus, verhalen doen de ronde dat er een vloek op heerst. Zulke schilderijen werden meermaals vervaardigd zodat ze kitscherig worden dus kunst met een kleine 'k'. Daartegen is de Kruisafneming van Rogier van der Weyden Kunst waar de meeste gemeenschappelijke kenmerken van kunst in terug te vinden zijn, een tafereel dat de werkelijkheid weergeeft, expressie legt bij de treurende personages en triestheid opwekt bij de toeschouwer, formalisme in het behoud van het evenwicht bij de opstelling van de figuren. Wordt door de steeds weerkerende belangstelling door de meeste toeschouwers als mooi ervaren.

Les 2: Van acryl tot zeefdruk: tweedimensionale kunst

Resultaat	8,0
-----------	-----

1. De kunstenaar maakt een kunstwerk ofwel voor een publiek, ofwel voor een opdrachtgever ofwel voor zichzelf. Hij is de zender die een boodschap meedeelt aan de ontvanger, de beschouwer. De boodschap is niet direct te begrijpen, daarom is een code nodig. Om de code te kunnen kraken moet men het kunstwerk met een open houding en achtergrondkennis bekijken.
2. Bindmiddelen worden in de schilderkunst toegevoegd aan pigmenten die uit poeder bestaan, gewonnen uit natuurlijke grondstoffen zoals mineralen, planten of dieren. Deze zijn schaars en kostbaar zodat industriële kleurstoffen worden vervaardigd.

3. Muybridge legde de bewegingen van mens en dier fotografisch vast zodat deze in de beeldende kunst correct kon worden weergegeven.
De stroom van de beweging kon door opeenvolgende beelden worden geanalyseerd.
4. In afbeelding 30 is de compositie centraal
In afbeelding 31 is de compositie piramidaal
In afbeelding 32 is de compositie geometrisch
5. De gulden snede is een handig hulpmiddel bij het maken van een harmonieuze compositie=moogie verhoudingen. Uit waarnemingen in de natuur werd vastgesteld dat als het kleinste deel zich verhoudt tot het grootste zoals het grootste tot het geheel, de compositie een perfecte uitstraling biedt. Deze verhouding is bij benadering = 0,618

Les 3: Kunst in de ruimte: driedimensionale kunst en architectuur

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. De gulden snede is van belang voor de architectuur om de volgende redenen:
 - a. Functionele: de juiste verhoudingen zorgen voor een evenwichtige opbouw
 - b. Esthetische: de toeschouwer komt tot een betere esthetische ervaring
2. Reliëfs vormen de overgang van tweedimensionale kunst naar driedimensionale: reliëfs werden steeds ruimtelijker; aanvankelijk van verdiept reliëf waarbij de figuur uitgehouwen werd in het oppervlak naar laag reliëf met een weinig hoogteverschil naar hoog reliëf met meer hoogteverschil naar vrijstaande beelden
3. De roof van de Sabijnse maagden van Giambologna is een sculptuur omdat dit beeld met beitel werd gehouwen uit een marmeren blok, materiaal is dus weggehaald.

De wagenmenner van Delphi behoort tot plastiek. Het is een bronzen beeld vervaardigd met de verloren wastechneik. Er werd gewerkt met een hittebestendig model,kern met daarover een laag was. Mal en kern worden verwijderd en er ontstaat een hol gietsel. Het toegevoegde materiaal is brons.

4. Wereldberoemde bouwwerken:
 - Sagrada Familia:
Op één na oorspronkelijke architect Antoni Gaudi die meerdere karakteristieke bouwwerken heeft gemaakt in Barcelona.
Het gebouw vertoont uiterlijk en innerlijk esthetisch aantrekkelijke elementen, talrijke ornamenten meestal natuurgertrouw en de lichtinval op de glas-en-loodramen zorgen voor een adembenemend en oogstrelend kleurspektakel. Hierdoor is het wereldberoemd.
 - Alhambra in Granada:

Voorbeeld van Moorse kunst met mooie decoraties en waardevolle kunstschaten. Is omkadert door prachtige tuinen en geweldige uitzichten op het Sierra Nevadagebergte en het Andalousische landschap. Dit alles maakt het zeer aantrekkelijk en is daardoor wereldberoemd.

- Taj Mahal in India:
Een adembenemend, imposant marmeren gebouw. Het is belegd met halfedelstenen en heeft een volmaakt uitgevoerde symmetrie en verfijnde decoraties in de vorm van Koran gerelateerde kalligrafieën, marmeren reliëfs en een subtiel lichtspel. Bovendien is dit mausoleum, rustplaats voor de echtgenote van de opdrachtgever die overleden is in het kraambed, een ode aan de liefde voor vele toeschouwers.
De grootschaligheid en de verfijnende elementen van dit bouwwerk wijzen op de machtswellust van de opdrachtgever. Dit alles samen met de uitgelezen locatie boven op een berg maakt het wereldberoemd.

5. Afbeelding 7 vind ik het mooist door zijn integratie in de natuur en de structurele evenwichtige opbouw met de horizontale lijnen van de terrassen en de dragende opstaande muren in de juiste verhouding samengesteld.
Afbeelding 8 vertoont een onafgewerkte kathedraal, zonder centrale torenspits en doet bombastisch aan. Enkel de voorgevel en de spitse torentjes kunnen me bekoren.

Les 4: Fotografie en film: een druk op de knop

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. Foto-en filmbeelden zijn mediabeelden omdat ze bemiddelen tussen de kijker en de dingen die ze afbeelden.
2. a. Fotobeelden zijn vaak een afbeelding van een uitbeelding terwijl beeldende kunst een creatie op zichzelf is waarbij een afbeelding als hulpmiddel kan dienen.
b. Fotobeelden zijn momentopnamen, met een druk op de knop afgezien van enkele technische aspecten, is het beeld vastgelegd, beeldende kunst vergt meer tijd om het te maken.
3. Foto die ik kunst vind:

<https://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2019/37709/3/Benedicte-Kurzen-and-Sanne-De-Wilde>

Bij het zien van deze foto was mijn eerste indruk dat een jong meisje afgebeeld werd waarbij de schaduw op de achterstaande muur valt. Bij nader toezien staan er twee meisjes op, vlak naast elkaar.

Deze foto werd genomen in samenwerking met 2 fotografen: Benedicte Kurzen en Sanne De Wilde.

Benedicte Kurzen is een Franse documentaire fotografe niet gewoon om met flits te werken. Sanne De Wilde is een Belgische fotografe die in Nederland woont. Deze laat zich inspireren door de rol die de genetica speelt in mensenlevens en hoe dit gemeenschappen vormt en beïnvloedt. Ze stelt mensen voor die aan een aandoening lijden.

Deze foto werd genomen in Nigeria waar tweelingen veelvuldig voorkomen. De foto maakt deel uit van een project 'Land of Ibeji' dat als doel heeft de complexiteit te laten zien van culturen, in het ene gebied worden tweelingen gevierd in een ander bedreigd vanwege mogelijke ongeluksbrengers en ook van de relatie tussen twee mensen.

Technische beeldaspecten:

Titel: Kehinde Quadrat and Taiwo Badrat, Igbo-Ora, november 2018

Afmetingen: onbekend

Beeldgrootte: middelgrootopname

Camerastandpunt: neutraal perspectief, van op ooghoogte

Kadrering: het lijkt of de achterliggende muur in het blauw geschilderd werd om de opgewekte schaduw tot zijn recht te laten komen

Beeldcompositie: Tweeling poseert achter elkaar en werd van opzij opgenomen. De tweeling staat in het midden van het beeld.

Er werden twee kleurenfilters gebruikt om dualiteit uit te drukken: van twee personen, twee fotografen, dubbele houding t.o.v. tweelingen in de gemeenschappen

Interpretatie:

De foto beeldt een eenzame tweeling af met een zeldzame huidziekte. Vermoedelijk dragen de meisjes hierom een hoofddoek. Ze staan achter elkaar zodat hun gezichten één geheel lijken te vormen, zodat de een de schaduw lijkt te zijn of de andere helft van de ander. Wijst op de dubbele belichting, techniek die de inwoners van Nigeria gebruiken om een levende en een dode tweeling symbolisch te herenigen.

Mijn mening:

Door het gebruik van de bijzondere beeldcompositie, belichting en technische effecten, heeft deze foto indruk gemaakt op mij.

Hierdoor werd mijn nieuwsgierigheid opgewekt om de betekenis, het verhaal van de afbeelding te gaan opsporen. Door de ware toedracht van het verhaal over tweelingen in Nigeria te hebben achterhaald kreeg deze afbeelding een bijzondere meerwaarde voor mij, temeer dat ik zelf grootmoeder ben van een tweeling waardoor ik geregeld geconfronteerd word met hun band, wat hen bijzonder maakt.

Foto die ik geen kunst vind:

<https://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2020/39851/1/Romain-Laurendeau-SOY>

De foto geeft een duistere sombere indruk weer van een stad waarbij de rook van een brand nog te zien is. Maakt me depressief.

De fotograaf is Romain Laurendeau afkomstig van Toulouse, Frankrijk. Heeft aan lange termijnprojecten gewerkt als fotograaf in Frankrijk, Senegal, Algerije en de Palestijnse gebieden en Israël.

Heeft geleden onder zijn oogziekte tot aan een hoornvliesoperatie in 2009. Dit werk is een weerslag van de protesten in Algerije.

Technische beeldaspecten:

Titel: Kho, the Genesis of a Revolt, Algeria April 2018

Afmetingen: onbekend

Beeldgrootte: distant shot

Camerastandpunt: vogelperspectief

Kadrering: opname van op een balkon

Beeldcompositie: zicht op een deel van de havenstad, zwarte rook benevelt de omgeving en ook de helft van de afbeelding

Er werd gekozen voor een zwart-wit foto

Interpretatie:

Het donkere, duistere beeld op de foto roept het verhaal op van diep ongenoegen van de jeugd die de grootste protestbeweging heeft doen ontstaan.

Mijn mening:

De fotograaf is er wel in geslaagd door de keuze van de donkere omsluisde afbeelding de sfeer op te roepen die door de protestbeweging werd veroorzaakt en heeft hierdoor zijn boodschap duidelijk willen maken.

Les 5: Muziek, dans en theater: de universele taal

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. 'Johan Pachelbel canon in d original instruments' is polyfone muziek. Je hoort meerdere melodieën tegelijk uitgevoerd door violen en cello die voor een continue begeleiding zorgt.
2. 'Gaudeamus omnes – Graduale Aboense'
 - a. is monofone muziek
 - b. deze muziek werd gezongen in de middeleeuwen door mannen- en jongenskoren in kerken, priesters, bisschoppen, decanen tijdens de liturgische diensten of door mannen of vrouwen van religieuze ordes in kapellen.
3. Bach, Toccata and Fugue in D minor wordt uitgevoerd op een orgel
4. Stravinsky-The Firebird (Complete Ballet) 1 of 5

	a	b
1	Hoorn	Blaasinstrument, koperblazer
2	Piano	snaar-slag-toetsinstrument

- 3 Viool snaarinstrument
- 4 Hobo blaasinstrument, houtblazer dubbelriet
- 5 Harp snaarinstrument

Les 6: Onderwerpen in de kunst: als kunstwerken konden spreken

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. Interpretaties:

a. Yves Klein (1928-1962), Blauw sponsreliëf, 1958, Museum Ludwig, Keulen

Observatie:

Paneel voorzien van sponzen, steengruis, kunsthars zodat ze reliëfs vormen.

Het geheel is bedekt met lagen blauwe verf; opgedroogd komen de pigmenten zichtbaar.

De sponzen zijn zo geschikt dat eventueel een dier of eerder een paar personen gevormd wordt.

De schaduwen door de belichting van het paneel accentueren de reliëfvorming.

Interpretatie:

Modern kunstwerk, non-figuratief

Blauw is de kleur van de hemel, de leegte.

Ik zie 2 personen liggend op het strand kijkend naar de hemel.

b. For the Love of God

Observatie:

Afgietsel van de schedel van een jongeman (35 jaar). De tanden zijn origineel.

De schedel is bezet met diamanten, op het voorhoofd een peervormige diamant

Interpretatie:

De kunstenaar doet de mensen er aan herinneren dat ze sterfelijk zijn. Er wordt veel geld uitgegeven om het sterven uit te stellen vandaar de titel.

Modern kunstwerk, figuratief

c. Verband tussen het werk van Damien Hirst en het vanitas-stilleven:

De schedel verwijst naar de nietigheid, de sterfelijkheid van de mens.

2. Voorbeelden:

Literair thema:

-Spreekwoorden – Pieter Breughel de Oudere (schilderkunst)

-Psyché L;Couperus - Jan Toorop (boekbandontwerp)

Mythologisch thema:

-De geboorte van Venus - Sandro Botticelli (schilderkunst)

-Apollo en Daphne – Gian Lorenzo Bernini (beeldhouwkunst)

Bijbels thema:

- De toren van Babel – Pieter Brueghel de Oude (schilderkunst)
- Piëta – Michelangelo (beeldhouwkunst)

3. Historiestuk

Onderdrukking van het Servische volk in Rusland, Slavisch epos nr 20
Alfons Mucha

Les 7: Prehistorische kunst: de magie van de oertijd

Resultaat	9,5
-----------	-----

- 1.a. Men geloofde eerst dat de grotschilderingen van Altamira namaak waren omdat ze van grote artistieke kwaliteit waren. Men dacht dat de prehistorische mens niet in staat was ze te maken.
- b. Men moest wel geloven dat het prehistorische schilderijen waren door dat er soortgelijke schilderijen op andere plaatsen gevonden waren.
- c. Tegenwoordig kan men de echtheid er van bevestigen door de eenvoudige techniek die er destijds telkens gebruikt werd; natuurlijke kleurstoffen zoals oker bestaande uit klei en ijzer, houtskool vermalen met bindmiddelen zoals bloed, eiwit, dierenvet, plantensap, urine. Deze techniek kan men met de huidige middelen nauwkeurig achterhalen.
- 2.a. De rotsschildering van een bizon in de prehistorie gaf de jager een magische kracht om het dier te doden.
- b. Voodoo poppen worden in bepaalde culturen met naalden, spijkers, doorprikt in de hoop de vijand te treffen, zo werden de dieren op de rotsschilderingen afgebeeld met pijlen en werpspiesen in hun lichaam.
3. De Venus van Willendorf heeft een magische kracht waardoor vruchtbaarheid opgewekt wordt.
4. Hunebedden zijn vooral in Europa te vinden doordat de landbouwsamenleving vanaf ongeveer 8000 voor Chr. zich verspreidde vanuit het Midden-Oosten. De mens leidde geen nomadenleven meer en had nood aan gebouwen, ook begraafplaatsen waardoor hunebedden ontstonden.
- 5.a. Stonehenge is een cromlech, megalitisch heiligdom waarbij de stenen in een kring zijn opgesteld.
- b. Dit bouwwerk stamt uit het neolithicum
- c. De stenen waarmee Stonehenge gemaakt werd heten megalieten.
- d. Vanaf 3000 v.Chr. werden de hunebedden gebouwd door megalieten afkomstig van de achtergebleven stenen na het smelten van het landijs.
- e. Functies: zonnetempel, begraafplaats, tijdsbepaling=zonneobservatorium waardoor begin en einde van zomer en winter bepaald werd nuttig bij het regelen van seizoensgebonden arbeid van de landbouw.

6.

rotsschilderkunst	paleolithicum Dieren of mensen autonoom	neolithicum Samenhangend verhaal tussen mensen en/of dieren
rotsschilderkunst	Dieren of mensen afgebeeld en profiel	Dieren of mensen frontaal en en profiel
beeldhouwkunst	Kleine beeldjes met magische kracht	Grotere beelden

Les 8: Egyptische kunst: bouwwerken bestemd voor de eeuwigheid

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. Verband tussen de bloei van de landbouw en de culturele bloei in het Oude Egypte:

In het gebied van de Vruchtbare Maan, rond 10.000 voor Chr., waartoe Egypte behoorde, ontstond door het terugtrekken van het ijs een vruchtbaar klimaat. Landbouw en veeteelt kwam in volle bloei mede door de jaarlijkse overstroming van de Nijl. De heersende farao's worden rijk en bezitten veel macht. Goden en farao's die hun plaatsvervangers zijn worden vereerd. Piramides en graftempels worden gebouwd ter ere van de farao's, zonnetempels ter ere van de goden. Duizenden slaven werden jarenlang aan het werk gezet om deze monumenten te verwezenlijken. Men gelooft in het leven in het hiernamaals. De kunst stond in dienst van de farao's die in het hiernamaals ook moesten beschikken over de hulp van hun dienaren. Deze werden afgebeeld en toegevoegd in de graftombes samen met andere gebruiksvoorwerpen. Hiërogliefen werden aangebracht op sarcofagen en wanden langs de graftempels en ook op de zuilen van de tempels.

2. Vernieuwingen door farao Achnaton tijdens het nieuwe rijk:

1. Hij voert een hervorming in van de religie, vereert in El-Amarna de god van de zonnescijf in plaats van de dierengoden.
2. Hij voerde de Amarnastijl in in de kunst: naturalistisch, eerlijk, men beeldt de figuren af zoals men ze ziet, er mocht volume getoond worden.

3. a. Architraafbouw:

De Egyptenaren kenden geen gewelfbouw maar ondersteunden muren en plafonds met dwarsbalken waarbij de druk, het gewicht ervan loodrecht naar beneden werd gevoerd.

b. De zuilen in de zuilenzaal van de tempel van Karnak, die zo groot mogelijk moest zijn, staan zo dicht op elkaar omdat de zeer grote druk van de dwarsbalken, die loodrecht naar beneden gaat, meer verdeeld wordt en men voorkwam aldus instortingsgevaar.

Les 9: Het oude Egypte: beeldende kunst in het hiernamaals

Resultaat	8,5
-----------	-----

1. Er worden verschillende taferelen uit het dagelijks leven samengesteld die samen een beeldverhaal vormen terwijl een foto meestal een momentopname is.
2. Afbeeldingen van een bizon hadden als doel een magische kracht uit te oefenen op de jager, deze werd er door geholpen het dier te doden. Afbeeldingen van dienaren in een graftombe moesten de dode begeleiden in het hiernamaals en de dode verder helpen zoals hij gewend was tijdens zijn leven.
3. a. beeldverhaal, zittende figuren en profil, staande figuren met frontaal lichaam, hoofden en profil, farao en goden groter dan dienaren, goden met dierenhoofd, geen horizon, taferelen boven elkaar, benen naast elkaar, 2 linkervoeten, tekst in hiërogliefen.

Bron: papyrus werd meegegeven aan de overledene in zijn graf.

- b. De opeenvolgende beelden vormen een verhaal.
Voorbeeld: een dodenoordeel, na zijn dood werd het gewicht van het hart vergeleken met een pluim, het weegt zwaarder dan de pluim en zal opgegeten worden door een monster.
4. Het beeldt een tafereel uit in familiale sfeer van het koningspaar, is niet gestileerd, levendig met weergave van volume.
5. a. Reliëfs werden vaak vervangen door muurschilderingen omdat ze goedkoper waren, sneller en gemakkelijker uit te voeren.
b. Nadeel: minder duurzaam, gemakkelijk te verwijderen of te overschilderen.
6. a. Het kunstwerk is een voorbeeld van verzonken reliëf, het beeldt twee goden af, links Hathor, godin met zonnescijf en koehorens, rechts vermoedelijk Horus met kroon van Beneden Egypte en valkenhoofd.
Het bevindt zich op de pilaar van een dodentempel.
b. Het hoofd werd weggebeiteld tijdens de Amarnaperiode toen Koning Achnaton de enige aanbidding van de god Aten propageerde.
7. Het beeld van de koning is statiger dan het realistische zittende beeld van de schrijver. Het vertoont geen beweging om het eeuwige karakter en de waardigheid van zijn koningschap te tonen.

Les 10: Voor-Helleense kunst: De Minoïsche en Myceense beschaving

Resultaat	10
-----------	----

1. Verband tussen megaron en Myceense burcht.

De kern van de Myceense burchten bestond uit een megaron: rechthoekig gebouw in drieën verdeeld: hal, voorzaal en grote zaal met in het midden een vuurhaard. Dit waren de vertrekken van de koning. Binnen de muren van de burcht, aan de voet van het paleis, liggen verder de resten van particuliere herenhuizen voor de hoogwaardigheidsbekleders.

Verband: Een megaron is dus een deel van een Myceense burcht.

2. Het is een Minoïsch kunstwerk:
De versieringen stellen natuurmotieven zoals dieren en planten voor.

Les 11: Griekse architectuur: wiskundige harmonie

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. Dat veel Griekse tempels beschilderd waren heeft me enigszins verrast toen ik het las. Ik bezocht nog geen tempels tot hiertoe in Griekenland. Nu ik weet dat er kleuren werden aangebracht en ik reeds afbeeldingen vond met gesimuleerde gekleurde tempels zal ik zeker deze beelden in gedachten hebben bij een eventueel bezoek later. Het verandert dus wel mijn beeld van de Griekse cultuur.
2. a.
 - A. Fronton of timpaan
 - B. Kroonlijst
 - C. Fries
 - D. Triglif
 - E. Architraaf
 - F. Kapiteel bestaande uit abacus en echinus
 - G. Zuil
 - H. Cannelure
 - I. Stylobaat
- b. Voor deze tempel werd de Dorische zuilenorde gebruikt.
- c. In de Griekse tempels werd onderdeel D van de afbeelding (genaamd de **triglif**) afgewisseld met **metoop**.
Deze **reliëfs** zijn in de loop van de tijd kapotgegaan en verdwenen, omdat het beeldhouwwerk ervan erg kwetsbaar was.

3. A. Korintische zuilenorde
B. Ionische zuilenorde
4. *De Griekse zuilenorden hebben blijvend invloed gehad op de westerse bouwkunst.*

Deze stelling is juist omdat de Griekse zuilenorden, kenmerkend voor de Griekse bouwkunst = klassieke bouwkunst, gebruikt werden voor veel gebouwen in de westerse bouwkunst als kerken, regeringsgebouwen en paleizen. De klassieke stijl onderstreept de macht van koningen, dictators, presidenten, democratische regeringen, God, bedrijven om onderdanen en gelovigen te imponeren. Vele architecten bewonderden deze stijl en lieten zich inspireren door de natuur. Deze klassieke stijl met ionische zuilenorde werd gebruikt bij een gebouw voor een verzekeringsbedrijf, dit is duidelijk te zien aan de inscriptie op de fries in afbeelding B.

Les 12: Griekse kunst: ingefluisterd door de muze

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. Thespis veranderde eerst de rol van de verteller die een inleiding gaf bij het koor in die van acteur, later voegde hij er meerdere acteurs aan toe. Hij veranderde ook de verhaalstof, zodat deze niet louter religieus was. De toneelstukken moesten een voorbeeld stellen voor het gedrag van het publiek. De verteller gaf commentaar op wat er op het podium gebeurt.
2. In de Griekse kunst speelt de mythologie een belangrijke rol. Deze verhalen over de goden boden stof voor de toneelstukken. De Griekse religie was polytheïstisch. Vele goden werden aanbeden. De verhalen over de vele menselijke goden werden beheerst door de krachten die ervan uitgingen en hun voorspellingen die ze deden. Om aan het noodlot te ontsnappen werden offers gebracht die wel of niet aanvaard werden door de goden.
De Grieken hadden bijgevolg geen invloed op hun eigen lot.
3. De theaterstukken van Euripides brachten innerlijke conflicten van de mens naar voor waardoor emoties, drama en geweld tot uiting werden gebracht net zoals in de naturalistische beeldhouwwerken tijdens de hellenistische periode.
4. Invoering van een tweede speler die met de eerste in dialoog kon gaan
5. Bij de kourosbeelden uit de archaïsche tijd die naakt, symmetrisch, hoekig en star zijn is de Egyptische invloed merkbaar door de linkervoet vooruit te plaatsen en de armen stijf naast het lichaam. Geleidelijk aan worden ze beweeglijker en worden ze minder stijf opgesteld. Men ging beter kijken naar de anatomie van de mens en de beelden werden dynamischer doordat men de contraposthouding toepaste waarbij het gewicht op het rechterbeen leunt en het linkerbeen ontspannen is.
6. a. Hellenistische beeldhouwkunst: expressietheorie
b. Klassieke beeldhouwkunst: esthetische ervaring

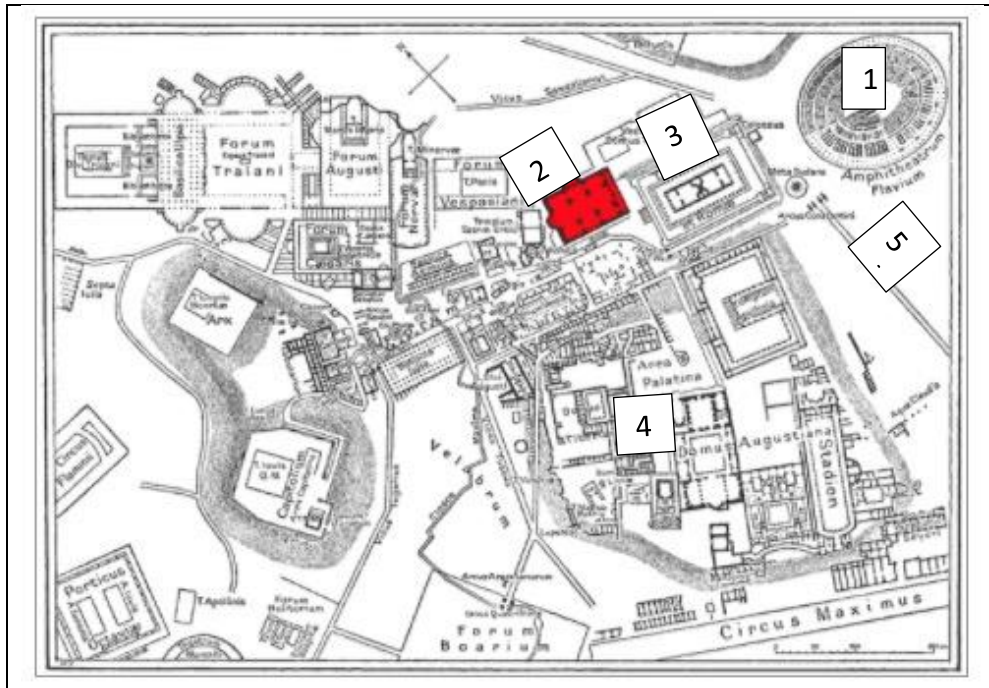
7. De Oedipusmythe is een voorbeeld van een conflict tussen mens en goden omdat volgens het orakel, door een godheid ingefluisterde boodschap, koning Laios door zijn zoon zou vermoord worden en nadien met zijn moeder zou trouwen. Laios probeert aan dit noodlot te ontkomen maar uiteindelijk wordt hij toch vermoord en trouwt Oedipus ook met zijn moeder zodat het orakel uitkomt. Conflict tussen de goden en de koning.
8. Het verhaal van Medea is een voorbeeld van een innerlijk conflict omdat Medea, gebruik makend van haar toverkracht, wraak neemt op haar echtgenoot Jason die verliefd werd op de dochter van de koning van Korinthe om zo de troon van Korinthe te veroveren. Innerlijk conflict is wraakneming, verstand in conflict met emoties.
9. Oorspronkelijk werden religieuze liederen gezongen door een koor en een koorleider, de verteller van het verhaal. Deze werd door Thespsis veranderd in acteur en ook de verhaaltstof veranderde zodat deze niet louter religieus was. Aischylos voegde er een tweede acteur aan toe zodat er een dialoog ontstond. Sophokles voegde er een derde acteur aan toe en een vaste opbouw van een theaterstuk
10. De Griekse kunstenaar is meer een kunstenaar in de moderne zin van het woord omdat hij meer nadruk legt op het individu en de echte wereld en hoe die er uit zag.

Les 13: Etruskische en Romeinse kunst:

kunst van de veroveraars en de bouwmeesters

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. De tribune met de Kariatiden, onderdeel van het Erechtheion in de Acropolis, toont aan dat de Grieken meer kunstenaars waren dan de Romeinen die gebouwen maakten meer gericht op het praktische eerder dan op het esthetische zoals, stadspoorten, bruggen, aquaducten en viaducten naast tempels, burgerswoningen en openbare gebouwen.
2. De Etruskische grafsculpturen vergelijk ik met de Griekse beeldhouwkunst tijdens de Archaïsche periode aan de hand van het beeldhouwwerk op de sarcofaag van afbeelding 1
dat in dezelfde stijl is als Kouros en Korè en bovendien zie ik de archaïsche glimlach.
- 3.

1. Colosseum: amfitheater, hier sportstadion, twee halfronden met in het midden arena, oorspronkelijk bestemd voor gevechten van gladiatoren tegen elkaar of tegen wilde dieren, later werden ook andere schouwspelen vertoond
 2. Basilica: rechthoekig gebouw met voorhof ingedeeld in verschillende ruimten, 3 tot 5 beuken en een apsis, halfronde uitbouw. Er werd handel in gedreven, recht gesproken en vergaderd.
 3. Tempel: hier rechthoekig, met brede trappen die naar een hoog podium leidden. Via een voorhal komt men in de cella vaak met halfzuilen. De tempel diende voor de aanbidding van de goden
 4. Domus of atrium: voorportaal gevolgd door een vierkante hal met omliggende vertrekken=atrium, in het midden van het atrium het impluvium=ondiep regenbassin onder de dakopening. Achter het atrium ligt een vierkante zuilenhof=peristylum met ommuurde tuin. Het was de woonplaats, villa van de Rijke Romeinen.
 5. Triomfboog: Het is een monument met één of meerdere doorgangen waarvan de gevel versierd is met zuilen en reliëf met de heldendaden van de keizer. Boog opgericht om de overwinning van de heerser te verheerlijken.
4. De Romeinse muziek was vooral luidruchtig om indruk te maken op de massa.
 5. De bouwwerken waren meestal groot, imposant en interieur rijkelijk versierd met beelden, zuilen ,mozaïek en fresco's. Triomfbogen stonden wijd verspreid en waren versierd met zuilen en reliëf met de heldendaden van de keizer, dit laatste ook op sommige zuilen.
 6. Afbeelding 3 van les 12 vertoont een geïdealiseerd beeld

Afbeelding 17 van les 13 is een realistisch beeld

7. Brood en spelen is een uitdrukking die de gewoonte weergeeft om de gunst van het volk te winnen door primaire behoeften te lenigen, namelijk eten en vermaak. Daarom werd het colosseum gebouwd voor wel 70 000 toeschouwers , groot genoeg om zoveel mogelijk volk de kans te geven hieraan te voldoen.

8.

	Romeinse naam	Rol (herkenbaar aan)
Zeus	Jupiter	Heerser van hemel en aarde, oppergod (kroon)
Hera	Juno	Vrouw van Zeus, beschermster van het huwelijk, vruchtbaarheidsgodin (pauw)
Poseidon	Neptunus	God van de zee (drietand)
Demeter	Ceres	Godin van de landbouw (korenaren)
Hermes	Mercurius	God van het reizen, handel, listen (ge vleugelde handschoenen)
Pallas Athena	Minerva	Godin van de oorlog, handwerk en bouwkunst (wapenuitrusting)
Ares	Mars	God van de oorlog (wapenuitrusting)
Aphrodite	Venus	Godin van de liefde (duifjes, erosfiguurtjes)
Apollon	Apollo	God van de schone kunsten, boogschieten (harp)
Hephaestos	Vulcanos	Smid van de goden, god van het vuur (gereedschap)
Hestia	Vesta	Godin van het haardvuur, huiselijke haard, eendracht en veiligheid in de staat (vlam)

Les 14: Vroegchristelijke en Byzantijnse kunst:

over catacomben en iconen

Resultaat	9,5
-----------	------------

1. a. *“Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.”*
Er stonden geen vrijstaande beelden in de kerken, ze waren verboden als afgodsbeelden in de bijbel.
 - b. *“Gij zult geen gesneden beeld maken noch enige gestalte.”*
Iconen zijn houten panelen waarop een christelijke schildering afgebeeld staat, dus geen vrijstaand beeld. Men plaatste ze voor het altaar in de Byzantijnse kerken.
 - c. *“Gij zult u voor die niet buigen, noch dienen.”*
Dit gebod verbiedt de verering van beelden. Iconoclasme= strijd tussen Voorstanders (iconodulen) van beeldenverering en tegenstanders (iconoclasten).
2. Susanna en de ouderlingen

1. Het verhaal:

Twee hoog aangeziene oudere rechters waren beiden verliefd op Susanna, dochter van een rijke man in Babylon. Toen zij in haar tuin een bad nam zaten de mannen haar te beklagen en nadat zij haar dienaressen had weggestuurd probeerden ze haar tot gemeenschap te dwingen. Ze dreigden haar te beschuldigen voor overspel met een jonge man indien ze zou weigeren. Ze weigerde en begon hard te roepen en de mannen hielden zich aan hun dreigement. De volgende dag werd Susanna ter dood veroordeeld na een openlijke rechtszaak met als enige getuigen de beide oude mannen. Op het moment dat Susanne wordt weggevoerd staat een jonge man op met de naam Daniël. Hij ontfutselt de 2 rechters tegenstrijdige getuigenissen. Op de vraag onder welke boom zij Susanne en de jonge man betrapt hadden, gaven ze beiden een verschillend antwoord. De mannen werden voor deze valse getuigenis zelf ter dood veroordeeld en Susanne werd vrijgelaten.

2. Afbeelding: Susanna en de ouderlingen , kunstenaar Tintoretto ca 1555.

Figuren: 3 figuren, Susanna naakte badende jonge vrouw, een ouderling links vooraan achter scherm en een ouderling in het midden rechts van het scherm.

Voorwerpen: Spiegel, cosmeticadoosjes, handdoek, mantel, armbandjes, oorkingen, voorwerpen die wijzen op de rijkdom.

Locatie: tuin

Moment: beklaging van de 2 oude mannen tijdens badverrichting van Susanna.

Het offer van Isaak

1. Het verhaal:

God vraagt Abraham om zijn zoon Isaak aan hem als offer op de brandstapel te offeren in het land van Moria. Abraham gehoorzaamt en bouwt een altaar, stapelt er hout op en bindt er Isaak op vast. Op het ogenblik dat hij zijn arm opheft met een mes in de hand en de keel van zijn zoon wil oversnijden, is er een stem uit de hemel die hem tegenhoudt. Zijn geloof werd op de proef gesteld en is geslaagd.

In plaats van zijn zoon offert hij een ram op die vastzit met zijn horens.

2. Afbeelding: Het offer van Isaak, kunstenaar Peter Paul Rubens (1614)

Figuren: 4 figuren, Abraham, de zoon Isaak, de engel = stem uit de hemel, de ram links onder.

Voorwerpen: brandstapel, mes,

Locatie: landschap

Moment: De engel weerhoudt het doden van de zoon.

De zondeval van Adam en Eva

1. Het verhaal:

Na de schepping van de eerste mensen, Adam en Eva, werd Eva door de slang verleid om een vrucht van de verboden boom (boom van kennis van goed en kwaad) te eten. Bij ongehoorzaamheid zouden ze sterven. De slang beweerde echter dat hun ogen zouden opengaan, ze als goden zouden zijn en kennis hebben van goed en kwaad. Eva kon aan de verleiding niet weerstaan en plukte een appel, at er van en gaf hem ook aan Adam te eten. Hun ogen werden geopend en ze ontdekten en verborgen hun naaktheid. God verdreef hen uit het paradijs en confronteerde hen met moeiten, lijden en dood.

2. Afbeelding: De zondeval van Adam en Eva, kunstenaar Albrecht Dürer (1504)

Figuren: Adam, Eva, kat, konijn, os, eland, papegaai, slang, rat

Voorwerpen: tak van een lijsterbes, symbool voor de boom des levens
tak van de vijgenboom, symbool voor de boom der kennis
appel

Locatie: Hof van Eden

Moment: Eva neemt de appel aan van de slang.

Salomonsoordeel

1. Het verhaal:

Twee prostituees, die in hetzelfde huis wonen, hadden ongeveer gelijktijdig het leven aan een zoon geschonken. De ene baby was gestorven. Beide vrouwen eisten het levende kind op. Koning Salomo, die van God de wijsheid had gekregen moest bepalen wie van de vrouwen het kind moest krijgen. Salom stelde voor het levende kind in tweeën te hakken en de helften eerlijk te verdelen.

Eén van de vrouwen maakte bezwaar en zei dat ze het kind liever levend in handen van de andere vrouw zag. Salomo besloot dat deze vrouw de echte moeder was en gaf haar het levende kind.

2. Afbeelding: Salomonsoordeel, kunstenaar Rafaël, fresco

Figuren: 6 figuren, koning Salomo, de 2 vrouwen, het dode kind, het levende kind en de knecht om het kind te doden

Voorwerpen: mes

Locatie: rechtszaal

Moment: de rechtmatige moeder uit bezwaar tegen de beslissing van de koning terwijl de knecht het nog levende kind ophoudt om in twee stukken te snijden.

Judith en Holofernus

1. Het verhaal:

De Joodse stad Betulia wordt belegerd door Holofernes, legeraanvoerder van de Assyrische koning. Judith, jonge mooie weduwe wil de stad redden en dringt samen met haar bediende het tentenkamp binnen tijdens de nacht. Ze wordt

ontvangen door Holofernes, voert hem dronken en onthoofdt hem met zijn zwaard. Judith keert terug naar de stad met het afgehakte hoofd en wordt als heldin ontvangen. De Assyriërs raken door de dood van hun opperbevelhebber in paniek en slaan op de vlucht.

2. Afbeelding: Judith en Holofernes, kunstenaar Caravaggio, 1598

Figuren: 3, Holofernes, Judith en bediende

Voorwerpen: zwaard, reiszak, draperie, bed van Holofernes

Locatie: binnen legertent van Holofernes

Moment: het moment waarop Judith het hoofd van Holofernes het hoofd afhakt met zijn zwaard.

3. Diptiek van Boëthius ⇔ Barberini ivoor

Overeenkomst : allebei in ivoor, figuren emotioneel

Verschil:

Diptiek van Boëthius stelt een vlakrelief voor, op beide helften slechts 1 figuur stilistisch voorgesteld

Barberini ivoor is één luik gedeeltelijk in vlakrelief en in het middelste deel een meer verheven reliëf. Er wordt een heel verhaal realistisch uitgebeeld;

Les 15: Vroegmiddeleeuwse en romaanse kunst: de kerk als burcht

Resultaat	10
-----------	-----------

1. 3 Kenmerken van de romaanse bouwkunst aan de hand van de afbeeldingen

- Kruisgewelf, tongewelf, koepelgewelf, rondboog
- Dikke muren, kleine ramen
- Horizontalisme, horizontale lijnen van verdiepingen en versieringen.

2.

a	apsis	10	Ruimte waar de priesters of monniken zich konden opstellen om te zingen. In de vroegchristelijke tijd zat hier de bisschop.
b	priesterkoor	9	Ruimte waar het hoofdaltaar zich bevindt. De monniken of andere geestelijken zaten hier, afgesloten van de kerkgoers bij het heiligdom, in koorbanken.
c	doksaal	7	Houten of stenen wand die het priesterkoor scheidt van het schip.
d	kooromgang	1	Overdekte wandelgang rondom en geopend naar het koor, waardoor de

			stroom van de pelgrims langs relieken werd bespoedigd.
e	straalkapellen	6	Kapel die aan het koor of de kooromgang is gebouwd. Alleen geestelijken hadden toegang.
f	kruising of viering	5	Plaats in de kerk waar het schip en de dwarsschepen elkaar kruisen. Hier bevond zich een altaar voor het volk.
g	transept	3	Dwarsschip. Staat haaks op het schip. Bestaat uit twee zijarmen en de kruising.
h	middenschip	8	Hier zitten de kerkgangers. Langgerekte ruimte in west-oostrichting. Centrale gedeelte.
i	zijbeuken	2	Hier zitten de kerkgangers. Worden door bogenrijen van het schip gescheiden.
j	narthex	4	Voorhal of portaal van het kerkgebouw. Pelgrims werden hier aangespoord om de wereldlijke onrust van zich af te zetten, alvorens het heiligdom te betreden.

3. Dom van Worms

- a. Romaanse stijl
- b. Kenmerken:

1. Westwerk: een portaal aan de westzijde met daarboven grote inspringende ramen en twee torens.
2. Vieringtoren : toren op de viering , en 4 torens
3. Horizontalisme: horizontale lijnen van verdiepingen en versieringen

Les 16: Gotische kunst: schittering van glas en licht

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. a. Beschrijving van het werk van Giotto di Bondono: De bewening van Christus

Het werk heeft als onderwerp een onderdeel van de lijdensweg van Christus. Nadat Christus van het kruis werd gehaald ligt hij in de armen van Maria. De triestige emoties van de omstaanders zijn duidelijk zichtbaar. Maria Magdalena houdt de voeten van Jezus vast wat wijst op de voetwassing met haar tranen, volgens het bijbelverhaal over het laatste avondmaal. Johannes De dooper houdt zijn armen uitgestrekt waardoor zijn machteloos gevoel benadrukt wordt. De figuren zijn niet alleen in vooraanzicht of profiel geplaatst maar ook met hun rug naar de toeschouwer, elk figuur krijgt hierdoor zijn eigen ruimte en volume. De hemelsblauwe achtergrondkleur en de bomen en heuvels verwijzen naar de natuurelementen. Door de eenvoudige benadering van de achtergrond gaat de aandacht naar het tafereel.

Het werk is een muurschildering op natte kalk = fresco uit de gotische periode. Het is een voorbeeld van 3-dimensionele kunst omdat de figuren op verschillende hoogtes staan en zeer dynamisch afgebeeld zijn in een natuurlijke omgeving waardoor de illusie van ruimte gecreëerd werd.

Vernieuwend aan Giotto's fresco is het creëren van de illusie van ruimte op een plat oppervlak en het weergeven van de emoties.

- b. Bij de beeldhouwwerken van Sluter en de fresco's van Giotto zijn de beelden individualistischer en dramatischer te zien aan hun stereotiepe glimlach bij de beelden van Sluter en de trieste uitdrukkingen bij Giotto.
2. a. Het bouwen van een kerk duurt soms eeuwen, dit is te zien aan het verschil in torens van de kathedraal van Chartres
- b. de linkertoren is veel hoger dan de rechtertoren=>gotisch kenmerk verticalisme bevat ook kruisbloemige versiering, spitsbogen en lichtbogen
de rechtertoren is laag en minder elegant=> romaanse stijl
3. a. De buitenkant van de Antwerpse kathedraal wordt beschadigd door zure regen en luchtverontreinigende stoffen (fijn stof) en roestvorming van ijzer.
- b. Koolstof veroorzaakt door verkeer, industrie, verwarming, afvalverwerking, crematoria, land en tuinbouw.
- c. Vanaf januari 2019 stond het bovenste deel van de toren vanaf het uurwerk in de steigers voor nazicht en restauratiewerken aan natuursteen, voegwerk en beeldhouwwerken waar nodig.
De wijzerplaten, haan en kruis zijn gedemonteerd en werden opnieuw verguld met bladgoud.
Deze renovatiewerken hebben 22 maanden geduurd.
Vanaf 2020 is het onderste deel onder handen genomen.
Volgens de burgemeester zullen de restauratiewerken afgerond zijn in 2022..
- d. De kathedraal is gebouwd tussen 1352 en 1521 (+/- 169 jaar)
- e. Dat de O-L-Vrouwe kathedraal van Antwerpen er niet meer zou zijn zou jammer zijn want ze is de trots van de stad. Ze is de grootste gotische kerk van de Lage Landen. Ze is één van de belangrijkste monumenten in Vlaanderen en is in het bezit van bekende kunstwerken o.a. van Rubens. Ze is hierdoor een bezienswaardigheid die vele buitenlandse toeristen en ook binnenlandse aantrekt wat de economie ten goede komt.
4. Volgens een artikel van Jan Van Gerven over Antwerpen in de 14^e eeuw is Antwerpen in de eerste helft een handelscentrum en doorvoerhaven geworden met uitgebreide relaties in gans de Nederlanden voor laken, wol uit Engeland, wijn, graan, zout, specerijen, edele metalen en bont. De Antwerpse jaarmarkten oefenden hierdoor aantrekking uit op kooplieden uit heel Midden-Europa.
Verder kwam ook de scheepsbouw tot ontwikkeling. Men begon aan de bouw van de kathedraal waarbij de hele bevolking betrokken was. De kathedraal werd opgetrokken in de gotische stijl met de nadruk op verticalisme dunne muren en grote glasramen.

Deze stijl werd ook doorgetrokken naar de woonhuizen. Dit alles wijst er op dat de Antwerpenaar een zekere welstand verwierf en naast hard werken ook aan ontspanning kon denken. Theater, mysteriespelen en mirakelspelen was niet langer alleen voor geestelijken en aan het hof maar kregen ook toegang tot de gewone mens. Literaire werken werden in de volkstaal geschreven. Rederijkers schreven gedichten en toneelstukken die moralistisch en belerend waren terwijl tegenhangers voor volkse en humoristische teksten zorgden.

a.

Portaal van de abdijkerk van Sainte Foy, Conques

Annunciatie en Visitatie, westportaal kathedraal van Reims

Romaanse beeldhouwkunst

Gotische beeldhouwkunst

Reliëf met verhalende functie

Half vrijstaande beelden

Weinig natuurgetrouw

Naturalistischer en expressiever

Belangrijke figuren groter

Compositie evenwichtiger

b. Bijbelverhaal volgens Lucas (1:26-35)

De aartsengel Gabriël brengt Maria in haar huis in Nazareth een bezoek en meldt haar dat God haar uitverkoren heeft om de moeder van zijn Zoon te worden.

5. Vierkante noten (neumen) i.p.v. ronde
Vier lijnen op de notenbalk i.p.v. vijf
Geen exacte aanduiding van intervallen of toonhoogte i.p.v. vooraan muzieksleutel, kruisteken of molteken afhankelijk van maat en toonsoort
6. Jacob Van Maerlant was de eerste die in het Nederlands schreef. Uitgebreide beschrijvingen van de veldslagen die Alexander de Grote leverde, kennis over vreemde volkeren, bijzondere natuurverschijnselen, geografie en wereldgeschiedenis verwerkte hij in zijn verhalen.
7. In de romaanse beeldhouwkunst (tussen 1000-1150) vindt men bij voorbeeld in het verhalende reliëf van het timpaan van de abdijkerk van Sainte Foy in Conques, dat Christus wijst met zijn rechterhand naar de uitverkorenen in de hemel en met zijn linkerhand naar de verdoemden in de hel. Linksonder het Hemelse Jeruzalem en rechtsonder de duivel met de zeven hoofdzonden. Dit bewijst de angst voor het laatste oordeel.
In de gotische beeldhouwkunst (tussen 1150-1500) zijn de beelden
Half losstaand en beelden niet alleen heiligen af maar ook wereldse figuren, tekens van de dierenriem ...

9.

Romaans	Gotisch
	1
	2
	3

4
5
6
7
8
9

10. a. De samenlevingsvorm is het standenstelsel bestaande uit geestelijken, de adel en de boeren. De overgrote meerderheid van de bevolking bestaat uit boeren, die met weinig middelen onvruchtbare gronden moeten bewerken, veroorzaakt door de eenvoudige landbouweconomie van de Germanen die de Romeinen verdreven hadden.
Er heerste armoede onder de bevolking. Door het leenstelsel, kenmerkend voor de vroege Middeleeuwen, werd de bevolking verplicht tot trouw aan de leenman, bijstand en het betalen van belastingen.
- b. Het christendom was belangrijk in de middeleeuwen. De geestelijken predikten trouw en gehoorzaamheid aan de heersers.
11. Eenstemmig gezang, composities die werden gezongen tijdens de eucharistie in missen. Geen muzikale begeleiding.
12. Meerstemmig gezang (polyfonie), complexe zangpartijen die aansluiten bij de architectuur van de gotische kathedralen.
Herhalingen, variatie en ritme voegen zich samen tot een structurele eenheid.

Les 17: Renaissance in Italië: de mens als middelpunt

Resultaat	8,5
-----------	-----

1.

Pazzikapel van Brunelleschi

Grijze pilasters
tongewelf
koepelbouw
rondbogen

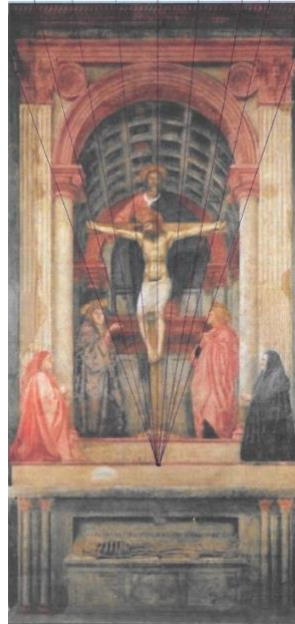
Kathedraal van Reims

Ronde zuilen
kruisribgewelf
torens
spitsbogen

2. In de middeleeuwen schreven de schrijvers in het Latijn dat een internationale taal was. De in het Latijn geschreven teksten was voor een klerikaal publiek. Volkstalen hadden een lager aanzien. De kennis kwam dus niet tot bij het gewone volk die passief en onwetend bleef.
De humanisten in de renaissance schreven in de volkstaal. De nadruk werd wel gelegd op de studie van de klassieke teksten. Door het vertalen stimuleerde men de interesse in de klassieke erfenis. De studie was gericht op het verheffen van de intellectuele en zedelijke kwaliteiten van het individu. De kennis kwam tot bij het volk dat actief en geleerd werd.

3. -Evenwijdige lijnen die samenkomen in een centraal verdwijningspunt op ooghoogte van de toeschouwer.
-Verkorting

4.

5.

David van Donatelli

Bijna vrouwelijk met geheimzinnige
glimlach, suggereert
homoseksualiteit
Straalt zachtheid uit, schoonheid

David van Michelangelo

Zelfbewust, mannelijk

Straalt kracht uit

6. De bomen, het water, de schelp die te groot weergegeven is zijn niet natuurgetrouw geschilderd, tegenover de figuren van Venus, Zephyr, de personificatie van de westenwind, Aura en de vrouw aan de rechterkant werden sierlijk, natuurgetrouw weergegeven.

7. Het mooiste kunstwerk van de Renaissance is voor mij ' La Primavera ' van Sandro Boticelli. omwille van de gedetailleerde voorstellingen, en het gracieuze van de figuren

Het is een niet-religieuze voorstelling geladen vol symboliek en personificaties, waarbij geïnspireerd werd op het mythologische veelgodendom van de Grieken en Romeinen.

Centraal staat Venus met boven haar hoofd de geblinddoekte Cupido met liefdespijl en boog in de aanslag. De blaadjes van de struik achter Venus vormen een sterk contrast met de lichte heldere blauwe hemel. Het belangrijkste onderwerp van dit schilderij betreft de liefde.

Charme, harmonie, schoonheid en sereniteit worden verpersoonlijkt door de drie gratiën links die Cupido bijstaan. De bolle buiken van de vrouwen demonstreren het toenmalige vrouwelijke schoonheidsideaal. Je kan zien hoe geraffineerd de vrouwen in de Renaissance hun haren invlochten, het voorhoofd niet meer hoog geschoren zoals in de Middeleeuwen.

Boticelli gebruikte hier een vernieuwende techniek met glacerende pigmenten voor het schilderen van hun gewaden waardoor doorzichtigheid gesuggereerd werd.

Links staat Mercurius die met een stok in een wolk aan het prikken is alsof hij hierdoor de bewolking wil tegenhouden die de eeuwige lente zou bedreigen. Rechts bevinden zich Zephyr, de westenwind, zijn geliefde Chloris en Flora, de godin van de lente. Boticelli heeft precies het moment van de mythe afgebeeld waarbij Zephyr Chloris transformeert in Flora die vanaf dat moment bloemen begint uit te ademen. De bloemen komen terug in de jurk van Flora. Zij strooit de bloemen op de aarde, symbool van het voorjaar.

De bloemen zijn met enorme nauwkeurigheid en groot gevoel van detail afgebeeld waardoor het kunstwerk realistisch overkomt.

- a. Overeenkomst tussen de Vitruviaanse man van Leonardo Da Vinci en de plattegrond voor de Sint-Pieter van Bramante.

Symmetrie, vierkant = symbool voor het aardse, centraalbouw

- b. Middelpunt bij de Vitruviaanse man zijn de geslachtsdelen
Middelpunt bij de plattegrond voor St- Pieter van Bramante is het middelpunt van de grootste centrale cirkel.

Les 18: Kunst in het noorden van Europa in de 15^e en 16^e eeuw

Resultaat	9,0
-----------	-----

- 1. Door de mand vallen

- 2. Verschillen:

De bewening van Christus, Mantegna

Perspectief door verkorting

Moment van de afbeelding is hier na de kruisafneming

Illusie van ruimte: oversnijding

De kruisafneming van Christus, Rogier van der Weyden

Zonder perspectief, voet van ladder niet correct geplaatst

Moment van de afbeelding is hier tijdens de kruisafneming

Illusie van ruimte: overlapping

Overeenkomst:

Uitdrukking van emoties

3. In het '**Ave Maria**' van Josquin Desprez hoort men het gebruik van de doorimitatie kenmerkend voor de Nederlandse School.
4. In het chanson '**Mille regretz**' van Josquin Desprez hoort men afwisselend polyfonie en homofonie.

5. **Omnes gentes** van Giovanni Gabrieli

- a. Meerkorigheid
- b. Bij de toehoorders leek het of het ene koor antwoord gaf op het andere koor.

6. **Agnus Dei uit Missa Papae** van Giovanni da Palestrina

Ritme: alle stemmen hetzelfde ritme

Stijl: tekst duidelijk te horen

Stemmen: sopraanstem overwegend

- a. Madrigaal '**lo non sono pero morto**' van Giaches de Wert

De toegenomen aandacht voor tekstexpressie komt hierin naar voor doordat muziek en woord in elkaar overvloeien, het verhaal is triest, de muziek klinkt ook triest.

- b. De zin 'Anzi ritorn'in vita' wordt vele keren herhaald.

- c. Vijfstemmige polyfonie

Italiaanse tekst
Verheven liefdesinhoud hier verloren liefde

7. In het zelfportret van Dürer zie ik individualisme doordat hij zichzelf voorstelt als de figuur van Christus, frontaal. Wil hij zichzelf als trouwe volger van Christus, als begenadigd kunstenaar of als de mens geschapen naar het beeld van Christus afbeelden? In elk geval weerspiegelt het zijn zelfbewustzijn.
De verbetering van de status van de kunstenaar is te zien
- 1) aan de Latijnse tekst geschreven in een lettertype gebruikt door humanistische geleerden. Hij speelde dus een belangrijke rol binnen de humanistische cultuur.
 - 2) Aan de jas met de bontkraag, hij was geen eenvoudig ambachtsman meer.

Les 19: Barok: van pracht en praal tot gouden Eeuw

Resultaat	8,5
-----------	-----

1. a. De zuilengaanderij van de Sint-Pietersbasiliek maakt het gebouw nog indrukwekkender door de gebogen vorm die het omarmen van de katholieke kerk symboliseert, of volgens Bernini zelf Christus die de wereld omhelst of ook een verwelkoming van de toerist of pelgrim.

b. De zuilengaanderij behoort tot de stadsplanning omdat ze het ellips-vormig plein omsluiten waarvan de brandpunten te vinden zijn op de stenen links en rechts van de obelisk. Staat men op één van de stenen dan ziet men slechts één van de vier achter elkaar opgestelde zuilen.
Op een luchtfoto ziet men het plein samen met het trapeziumvormig voorplein van de basiliek als een sleutelgat, de toegang tot het Koninkrijk der Hemelen.
2. Van de behandelde kunststijlen spreekt mij het meest de renaissance aan omwille van het centraal stellen van de mens en de schoonheid ervan. Door kennis en wetenschappelijk onderzoek werd de kunst verfijnder. Vele kunstenaars uit deze periode hebben een blijvende invloed nagelaten in heel West-Europa.
3.

De bewening van Christus, Annibale Carracci Figuren verfijnd, idealistisch voorgesteld Serene voorstelling	De kruisiging van de Heilige Petrus, Caravaggio Figuren alsof ze uit de straat zijn opgenomen Onstuimige voorstelling
---	--
4. a. De vorm in 'De bewening van Christus' van Carracci is diagonaal, een diagonaal langs het lichaam van Christus, een tweede diagonaal langs het lichaam van Maria. Beide diagonalen vormen een kruis.

b. De compositie van 'De kruisafneming van de Heilige Petrus' van Caravaggio is bewegingscompositie.

Les 20: Frivole kunst van de rococo: luchtig en elegant

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. Le roi danse
 - a. Jean-Baptiste Lully is de dirigent.
Zijn taken zijn: componist, choreograaf en danser.
 - b. Bij de dans 'Ydille over de vrede' zien we horizontale bewegingspatronen. De danser (le roi) staat niet op een podium, zo waren de bewegingen vanuit de galerijen te zien.
 - c. Bij de dans 'De magnifieke geliefden, de entree van Apollo' zien we verticale bewegingspatronen. De danser staat op een podium, hierop hebben deze bewegingen meer effect.
 - d. Theatraal en overdreven pathetiek, uitdrukking van macht en glorie en overwinning.
2.
 - a. de farao's in het oude Egypte kunnen we vergelijken met een vorst met de zon.
 - b. beide heersers hebben ook de drang naar veroveringen gemeen, lieten zich bijstaan door ambtenaren en priesters, absolute heersers, hadden meerdere vrouwen en veel nazaten, lieten paleizen bouwen waarin ambtenaren en priesters verlevden
3. Lodewijk XIV was zelf klassiek balletdanser en trad dikwijls op aan het hof. Hij richtte in 1661 de Académie royale de danse op.
4. Meedansen als balletdanser zag hij als persoonsverheerlijking en hij wou het vertrouwen winnen van het volk.

Les 21: Neoclassicisme: kunst vanuit het verstand

Resultaat	9,5
-----------	-----

1.
 - a. in de opera buffa van Mozart wordt de 'Arie der Königin der Nacht in Die Zauberflöte' gezongen door een sopraan met zeer hoog stembereik, snelle loopjes, ingewikkelde sprongen, trillers en hoge noten (coloratuursopraan) .
 - b. De schrille, hysterische loopjes accentueren de agressie en wraakzucht van de koningin.

2. Requiem de Mozart-Lacrimosa-Karl Böhm-Sinfonica de Viena

Bezetting: viool, cello, fagot, schuiftrompet, drum, bassethoorn

Melodie: spanning

Klanksterkte: sterk

Klankkleur: donker

Ritme: slepend, rustig

Tempo: langzaam

Dynamiek: rustgevend, melancholisch

Vorm: sober, eenvoudig, plechtig

Sfeer: triestig, ingetogen, ontroerend

Interpretatie: deze muziek brengt je door zijn eenvoud en donkere tonen in een droevige stemming, wat de bedoeling is bij het overlijden van een geliefde.

- a. Begin het jaar 1791 gaf graaf von Walsegg via een anonieme tussenpersoon opdracht aan Mozart een dodenmis te componeren voor een herdenkingsdienst ter ere van zijn overleden vrouw. Anoniem, zo kon hij het werk voor het zijne laten doorgaan. Mozart kreeg hiervoor de helft van het totaalbedrag als beloning. Hij stortte zich enthousiast op het project maar schoof het opzij voor de opera La Clemenza di Tito. Eind november gaat zijn gezondheid achteruit en voelt hij zijn einde naderen. Hij slaagt er niet in de volledige mis af te werken. Hij zet nog de eerste acht maten van het ontroerende Lacrimosadeel op papier en geeft aanwijzingen over hoe de nog niet afgewerkte delen dienden te worden ingevuld.
- b. Het requiem is onvoltooid door Mozart door zijn vroegtijdig overlijden op 35-jarige leeftijd.
- c. Zijn echtgenote Constanze Weber gaf opdracht aan Joseph Eybler en Franz Xavier Süssmayr, vrienden en collega's van Amadeus het project af te werken. Zo kreeg zij het resterende deel van de beloning. Het is Süssmayr die het in zijn geheel heeft voltooid.

3. Karaktertrekken van Mozart: - gevoel voor humor
- listig, bijdehands persoon
- vulgair

Karaktertrekken van Salieri: - jaloers - onheilspellend

-

Les 22: Romantiek: kunst vanuit het gevoel

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. Beethoven 3rd Symphonie(1/5)

Bezetting: fluit, hobo, klarinet, fagot

Melodie: spanning en ontspanning

Klanksterkte: gevarieerd krachtig en zacht

Klankkleur: afwisselend licht-donker-zoet

Ritme: stuwend-afwisselend druk, rustig

Tempo: snel en langzaam, opbouwende crescendo's

Dynamiek: heroïsch, levendig, mysterieus
Vorm: symfonie
Sfeer: assertief, schimmig

Interpretatie:

Beethoven is er in geslaagd in deze symfonie heel veel verschillende stemmingen weer te geven, zoals energiek, dramatisch, heroïsch, assertief, schimmig, zoetheid, helderheid, veerkracht, levendigheid, waarmee zijn bedoeling was de nagedachtenis van een groot man (Napoleon alvorens hij zich tot keizer liet kronen) te vieren.

Dat de opeenvolging van zoveel stemmingen, onsamenhangend, te moeilijk, te lang, de toehoorders destijds met gemengde gevoelens zullen opgezaald hebben kan ik me wel inbeelden. De artistieke waarde en de verhevenheid van deze muziek vergt een publiek dat voldoende opgeleid is in kunst om het te kunnen begrijpen. Desalniettemin kan ik er van genieten. Het eerste deel bevat strijdlustige klanken afgewisseld met zegevierende tonen.

2. 'Symphonie nummer 9' van Ludwig von Beethoven:

- a. Het is programmamuziek omdat het gebaseerd is op het gedicht 'Lofzang op de vreugde' van de Duitse dichter Friedrich von Schiller. (enkele regels in het laatste deel terug te vinden)

- b. Bezetting: viool, hoorn, fluit, dwarsfluit, cello, klarinet, fagot, pauze, piccolo, trom, kleine

Cimbaal, tenor, alt, sopraan, mezzosopraan

Melodie: expressief en ingewikkeld

Klanksterkte: zacht en sterk

Klankkleur: heldere en donkere klanken

Ritme: slepend, rustig, pulserend, druk

Tempo: langzaam, snel, zwevend

Dynamiek: krachtige gevoelsuitingen, uitbarstingen, mysterieus, angstaanjagend, lyrische ontboezeming, intens en wild

Vorm: symfonie, compositie bestaande uit 4 delen met koor en 4 zangsolisten

Sfeer: kosmische muziek, humoristisch, tragisch, vreugdevol

Interpretatie:

Ondanks zijn toenemende doofheid heeft Beethoven in deze symfonie zijn gevoelens en gedachten als lijden, hartstocht en eenzaamheid duidelijk kunnen weergeven in een persoonlijke stijl los van alle regels. De boodschap in het laatste deel van dit werk 'alle mensen worden broeders', is samen met het koor en de 4 solozangers en het orkest op een verbluffend, extatische en vrolijke wijze uitgewerkt. Het zou me niet verbazen als het laatste deel van deze symfonie zal opduiken bij het einde van de thans heersende corona-pandemie.

Het is trouwens al meermaals gebruikt om volkeren samen te brengen in zang.

- c. Dit werk kan romantisch genoemd worden omdat het blaakt van drama en emotie. Hierbij is de uitdrukking belangrijker dan de vorm. Het is bovendien programmamuziek

waarbij een literair thema aanwezig is nl. het gedicht van Friedrich von Schiller = Lofzang op de vreugde

3. De opera 'Der Ring des Nibelungen' van Richard Wagner is een typisch kunstwerk uit de romantiek :

1. programmamuziek, geïnspireerd op de Germaanse en Noorse sagen
2. drama
3. expressie van emoties

4. 'Nocturne 20' van Frédéric Chopin vergelijken met 'Der Tod und das Mädchen' van Schubert:

De Nocturne van Chopin is een pianoconcert, klinkt droevig, dromerig, poëtisch, rustgevend terwijl Der Tod und das Mädchen, strijkkwartet, met als onderwerp de dood, achtereenvolgens het dreigende van de doodstrijd, de onrust en opwindende spanning, aanvaarding, berusting en uiteindelijk het noodlottige einde duidelijk tot uiting komt.

5. 'De nachtmerrie' van Johann Heinrich Füssli is een voorbeeld van een romantisch schilderij. Het is geen weergave van een specifieke gebeurtenis maar een weergave van abstracte ideeën. Deze zijn hier vrouwelijke schoonheid, angst en seksualiteit.

'Apotheose van Homerus' van Jean Auguste Dominique Ingres is een voorbeeld van classicisme. De Griekse tempel en de kledij van de personages zijn een verwijzing naar de cultuur van de klassieke Oudheid, wat een kenmerk is voor classicistische schilderijen.

6. 'De nachtmerrie' van Johann Heinrich Füssli is een voorbeeld van allegorie:

Het is een afbeelding waarbij een symbolische voorstelling een abstract begrip verbeeldt door één of meer personificaties, personen of voorwerpen:
het begrip seksualiteit wordt voorgesteld door de incubus bovenop de buik van de vrouw = symbool voor het veroorzaken van naakte dromen.
het begrip nachtmerrie wordt geïnsinueerd door het paard = symbool voor nachtelijk bezoek.

7. In de 'Kathedraal van Salisbury' van Constable zien we duidelijk een kerk, een kar met paarden, zoals hij ze ziet gezeten in de natuur, terwijl hij schildert. Weliswaar worden zijn gevoelens uitgedrukt door de onrust in de wolken maar de voorstelling van wat te zien is in het landschap is nog belangrijk.

Bij 'Het slavenschip' van Turner zijn de kleuren overweldigend om zijn emoties weer te geven. Men moet echter goed naar de details gaan zoeken om de voorstelling van het schip en de verdronken slaven te onderscheiden.

8. In 'Kloosterkerkhof in de sneeuw' van Caspar David Friedrich komen volgende vlucht - routes tot uiting:

- 1) dramatisering van de natuur: in een overweldigende weergave van de natuur, hoge bomen op de voorgrond, wordt de mens als nietig afgeschilderd, in de diepte enkele kleine mensenfiguren.
- 2) vlucht in het verleden: gotische ruïnes en begraafplaats drukken een mysterieuze, religieuze geladenheid uit.

Les 23: Realisme: armoede, arbeiders en het gewone volk

Resultaat	9,5
-----------	-----

1.

- a. Welke rol speelde fotografie bij het ontstaan van neostijlen? Geef een voorbeeld.
 - b. Welke techniek van de tweedimensionale kunst had vóór de uitvinding van de fotografie dezelfde functie als de fotografie en konden ook snel gereproduceerd worden?
 - c. Koppel de 'gothic revival' uit de romantiek aan de opkomst van neostijlen.
-
- a. Oudere gebouwen werden gefotografeerd zodat allerlei kunststijlen werden nagevolgd. Voorbeeld hiervan is het parlamentsgebouw in Londen dat na een verwoestende brand herbouwd werd in neogotische stijl in plaats van classicistische.
 - b. Grafische technieken hadden vóór de uitvinding van de fotografie dezelfde functie als de fotografie, de kunstwerken met deze technieken konden ook snel gereproduceerd worden.
 - c. Geschiedenis was het centrale thema van het westerse denken in de 19de eeuw. Door de romantische belangstelling voor de middeleeuwen heeft de architectuur zich dan ook laten inspireren door de middeleeuwse gotiek als reactie op de strakke, koele vormen van het classicisme dat eerder rationeel van aard was.

2. De voorbijgangers staan niet op de foto afgebeeld omdat voor de belichtingstijd, van meer dan 10 minuten, de voortbeweging van de voorbijgangers te snel was om vastgelegd te worden.

Daartegenover staat de schoenpoetser stil zodat dit beeld wel vastgelegd kon worden.

- a. Na de Franse revolutie was de samenleving veranderd. Opdrachtgevers als kerk en kasteelheren behoorden tot verleden tijd. De kunstenaar wilde zijn eigen gevoelens uitdrukken, zijn eigen visie weergeven, zijn hoop en zijn angsten tonen dit alles door eigen creativiteit.
- b. De kunstenaar koos zelf het genre, het onderwerp en de manier waarop hij schilderde. door deze keuzevrijheid van de kunstenaar was het risico groot dat zijn smaak niet overeenkwam met die van het publiek.
Onder de heerschappij van koningen en kerk kon het realisme niet ontstaan door het gebrek aan individuele vrijheden en inspraak. Adel en geestelijken onderdrukten de lagere stand.

Les 24: Impressionisme: de fonkeling van het licht

Resultaat	9,0
-----------	-----

1.a.

Het oordeel van Paris, Rafaël ca 1516

3 figuren rechtsonder, naakte vrouw en 2 naakte mannen

Naar een mythologisch verhaal

Centraal geplaatste piramidale compositie met engel aan de top

Gevarieerde overgangen van licht naar donker

Le déjeuner sur l'herbe, Manet

3 figuren in dezelfde houding als bij Rafaël, naakte vrouw en 2 eigentijds geklede mannen
Een tafereel in de natuur tijdens een picknick, momentopname.

Centraal geplaatste piramidale compositie met badende vrouw aan de top

Geen overgang van licht naar donker, lichaam van de vrouw is gelijkmatig verlicht, zuivere complementaire kleuren zijn zonder overgang en schaduw naast elkaar geplaatst

- b. De gravure beeldt de naakte vrouwen af volgens algemeen aanvaarde academieregels, geïdealiseerd en stellen godinnen en mythologische figuren voor. Het is gebaseerd op een werk van Rafaël, een zeer gewaardeerd kunstenaar van de renaissance. Daarentegen heeft Manet een gewone naakte vrouw afgebeeld, erotisch en pornografisch getint. Hierdoor confronteerde hij de gegoede burgerij met wat indruiste tegen alle fatsoensnormen. Ze voelde zich beledigd en zagen zijn werk als een provocatie ten aanzien van de bestaande kunstwereld.

2. Prélude à l'après-midi d'un faune van componist Debussy:

Bezetting: dwarsfluit, harp, hoorn, hobo, viool, klarinet, fagot, cello, crotale

Melodie: dromerig, atmosferisch

Ritme: meeslepend, rustig, pulserend, kabbelend

Tempo: langzaam, wiegend, zwevend

Dynamiek: hartstochtelijke gevoelsuitingen, mysterieus, lyrische ontboezeming

Vorm: symfonisch gedicht

Sfeer: mistig, mysterieus, schilderachtig, nostalgisch, erotisch

Inhoud: De muziek is gebaseerd op een gedicht van Stéphane Mallarmé over een faun die op een lome zomermiddag droomt over mooie bosnimfen

Interpretatie:

Debussy is er in geslaagd om bij dit meesterwerk met een prachtig palet aan kleuren, impressies tot een verheven kunst om te vormen. Deze muziek beluisteren laat je onvermijdelijk wegzakken in dagdromen.

3.

Impression, soleil levant, Monet

Het slavenschip, Turner

Overeenkomsten: Lichtweerkaatsing in het water,
 vervagende vormen door meer nadruk op de kleuren dan op de tekening,
 weergeven van natuurverschijnsel: bij Monet de ondergaande zon, bij
 Turner een storm op zee door kleurenvariatie in de wolken

4. De Sagrada Familia-kerk in Barcelona behoort tot de Art Nouveau door de ongebruikelijke
 bouwvormen (pilaren met omgekeerde kettinglijn) en omdat Gaudi onderdelen
 gebruikte geïnspireerd op fauna en flora,

Les 25: Avant-garde kunst: 1900 tot 1918

Resultaat	9,5
-----------	-----

1.

-sombere kleuren

-Rood, blauw, wit, groen,
 complementaire kleuren

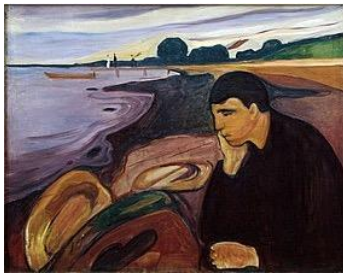
-driedimensionaal

-tweedimensionaal

-Lichtinval door het raam

-Geen lichtinval door het raam

2.

Edvard Munch, Melancholie, 1894-1895
donker kleurgebruik, uiting van treurnis,
Innerlijke expressie van de kunstenaar is
waarneembaar

Kirchner, Spielende nackte Menschen, 1910
Harde kleuren, agressieve verfstroken,
hoekige vervormde figuren

3. Zowel romaanse beelden, het werk van El Greco en het werk van primitieve volken kunnen volgens mij expressief genoemd worden om de volgende reden:
meestal sombere harde kleuren, hoekige vervormde vormen, vertonen oerkracht en authenticiteit, vertonen spirituele waarden.

Les 26: Crisis en experiment: 1918 tot 1945

Resultaat	9,0
-----------	-----

1.

Giorgio de Chirico, The song of love, 1914

Voorwerpen zijn naast elkaar geplaatst zonder enig logisch verband, de voostelling is vervreemdend, de figuren zijn echter realistisch afgebeeld en het is ook geen droomvoorstelling.

Salvator Dali,

De volharding van herinnering, 1931

De slappe klokken zijn een verbeelding van de betrekkelijkheid van de tijd volgens een visioen over smeltende camembert. Deels onwerkelijke voorwerpen gecombineerd met onverwachte droomvoorstelling.

2. In de Middeleeuwen hadden kunstenaars een lage maatschappelijke status. Een schilder of beeldhouwer was een ambachtsman. Verandering van opdrachtgever, contacten met humanistische geleerden, filosofische opvattingen over kunst, oprichten van academies, hebben er toe geleid dat de kunstenaar van de 20ste eeuw een aparte positie innam. De idealistische kunstenaar kijkt kritisch naar de samenleving en kiest bewust positie ten opzichte van de wereld.

Dali had de opstand van Francisco Franco gesteund en feliciteerde hem bij de overwinning van de Spaanse nationalisten in 1939. Hij werd door Juan Carlos tot de adelstand verheven als aanhanger van de alfonsistische monarchie. Door zijn bizarre persoonlijkheid groeide zijn internationale beroemdheid nog tijdens zijn verblijf in Amerika tijdens de Tweede Wereldoorlog. Nog tijdens zijn leven wordt in zijn geboorteplaats Figueras het Dali Museum geopend. Dit is alvast een bewijs hoezeer hij als geniale kunstenaar werd gezien. Zijn kunstwerken zijn wereldwijd opgenomen in de grote zelf respecterende musea voor de moderne kunst. Zelfs na zijn dood werd hij met de hoogste Catalaanse onderscheiding, Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, gedecoreerd.

3. Mening van Gropius: Architecten, beeldhouwers, schilders, we moeten allemaal terugkeren tot de ambachten ... er is geen verschil tussen de kunstenaar en de ambachtsman'

Leerlingen van het Bauhaus maakten een synthese van design en productie met het gebruik van moderne technologieën en materialen. Dit werd voor het eerst gerealiseerd bij Haus Sommerfeld in Berlijn-Lichterfelde, een houten blokhuis in expressionistische stijl, ontworpen door het architectenbureau van Gropius en Adolf Meyer. Alle werkplaatsen zijn er bij betrokken en de leerlingen werkten samen op de bouwplaats en in de werkplaatsen. Leerling Joos Schmidt ontwerpt het houtsnijwerk van deuren en wand- en traplambrisering. Leerling Josef Albers

ontwerpt de kleurrijke glas-in-loodramen en de meubels zijn ontworpen door leerling Marcel Breuer. Andere leerlingen ontwerpen de verlichting, tapijten, wandgordijnen en de muurschilderingen.

4. Verschil tussen naturalistisch en episch theater:

Naturalistisch theater: theater dat er naar streeft dat het er zo echt mogelijk uitziet door veel decorwisseling en toneeltechniek zodat de illusie van een andere wereld optreedt. Het is een vorm van lijsttoneel waarbij een scheiding is tussen spelers en publiek. Het publiek wordt nooit rechtstreeks aangesproken door de spelers.

Episch toneel: het publiek moet zich niet inleven in de rol van de spelers, maar tot denken worden aangezet. Hiervoor spreken de spelers het publiek direct aan, laten hen liederen meezingen en stemmen commentariëren het spel. De rol is belangrijker dan de emotie of psyché van de personages.

5. Twaalftoonsysteem: elke compositie is gebaseerd op twaalf verschillende tonen gerangschikt Door de componist. De tonen worden na elkaar of tegelijkertijd gebruikt.
Jazzmuziek: instrumentale muziek waarbij geïmproviseerd wordt. De blazers improviseren om de beurt op een melodisch-harmonisch schema.

6. Erwartung van Schönberg

De extreem dissonerende akkoorden passen geheel bij deze vorm van muziek omdat ze het hysterisch gedrag van de vrouw moeten uitdrukken bij het gemis van haar geliefde, waar zij

wanhopig op zoek naar is. Hierbij volgen snel op elkaar en chaotisch, gemengde gevoelens van extase, woede, tederheid, depressie, jaloezie en hartstocht, stemmingen en gebeurtenissen kenmerkend voor een droom.

Les 27: Het schilderij barst uit zijn voegen: 1945-1980

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. Barnett Newmann zet de toeschouwer aan tot mediteren, door het gebruik van kleurvlakken waar hij automatisch deel van zou gaan uitmaken als hij er dicht genoeg zou op staan. De strepen die hij zips noemde moesten er voor zorgen dat de kijker er zich niet in zou verliezen. Hij wil dat zijn werk een emotie zou opwekken om zo de vraag te ontwijken of kunst iets te maken heeft met schoonheid.

2. *'Aan de basis van de Op art stonden de trompe-l'oeil uit de 17de eeuw en de kunst van Georges Seurat'*

Niet helemaal juist. Op art is geometrische kunst die het oog wil bedriegen, net zoals trompe l'oeil. Ze gebruikt optische effecten waardoor de kijker de indruk krijgt dat het kunstwerk beweegt.

In het werk van Georges Seurat is de vormgeving strak en geometrisch van opbouw en vooral in zijn latere werk concentreert hij zich op het weergeven van beweging, maar het beweegt niet.

In de verbeterde stelling zou ik *'en de kunst van Georges Seurat'* weglaten.

3. Meat joy van Carolee Schneemann is zowel happening, body art en performance:

Happening: het is een openbare, spontaan lijkende maar vooraf bedachte gebeurtenis bedoeld

om de openbare orde op ludieke manier te verstoren, choqueren en als star en ouderwetse ervaren denkbeelden belachelijk te maken.

Body Art: haar lichaam en dat van enkele deelnemers maken deel uit van het werk dat een live optreden is.

Performance: Een spontane, gechoreografeerde gebeurtenis die lijkt op een viering van het vlees dat grenst aan extatisch ritueel.

4. Het werk van Jackson Pollock is een overall compositie omdat de elementen, hier druppels en slierten verf, patroonachtig aandoen en lijken buiten het schilderij in het oneindige door te kunnen gaan.
5. Een environment is een kunstzinnige vormgeving aan een bepaalde ruimte waarbij o.a. verschillende materialen een rol spelen. De Merzbauten van Kurt Schwitters kunnen tot deze kunstvorm gerekend worden omdat het kunstwerk meerdere verdiepingen in beslag nam. Hij transformeerde hiermee meerdere ruimtes van zijn woonhuis met materiaal dat hij per toeval op de straat vond.

6. Velerlei tentoonstellingen, kunstboeken, tijdschriften en kleurenreproducties wekten de belangstelling van het publiek op voor kunst in de tweede helft van de 20ste eeuw alsook de stijgende koopkracht, zodat kunst niet alleen voor de elite was maar voor iedereen. Ze werd democratischer.
7. Er werd afstand gedaan van de traditionele schilderkunst door:
 - 1) Gebruik te maken van beeldmateriaal zoals medische afbeeldingen, foto's , reclamefolders.
 - 2) Gebruik van de techniek dripping waarbij het doek op de grond bedruipt wordt met verf.
 - 3) Gebruik van de lopende-bandproductie van zeefdrukken die door kunstarbeiders gemaakt werden en door de kunstenaar achteraf gehandtekend werden.

Les 28: ieder individu zijn eigen stijl: 1980-2000

Resultaat	9,0
-----------	-----

1. Er is meer ruimte ontstaan voor eigen invulling en improvisatie bij de manier waarop er gedanst wordt:

- a. Dansbewegingen zijn niet meer verhalend of symbolisch.
- b. Muziek, decor en dans worden pas bij elkaar gevoegd op de première.

2. Visie over de film volgens Hitchcock:

Het zuiver filmisch aspect in een film is op zich interessant en moet suspense veroorzaken, een gevoel van angst en onzekerheid over wat er zal gebeuren.

- 3.

- a. De porseleinen uitvoering van dit werk doet denken aan katholieke in massa geproduceerde heiligenfiguren die meestal in porselein en bladgoud vervaardigd worden.

- b. Een porseleinen sculptuur is een kitscherig object dat aantrekkelijk is voor een breed publiek en goed ligt in de kunstmarkt.

4. Het werk '*Les Femmes d'Alger*' van Mike Bidlo zou ik eerder een kunst-Historisch werk noemen dan kunst. Hij heeft het zich toegeëigend om het te kunnen ontleden, te onderzoeken hoe Picasso het geschilderd heeft. Hij wou het begrijpen door het te kopiëren. Achteraf was hij benieuwd te zien welke de verschillen waren tussen zijn werk en het originele.

5. Wanneer Eversteyn spreekt over een middelpunt in de postmodernistische tijd heeft hij het over de waarheid, de normvastheid, de geborgenheid in de samenleving.

6. a. In de eerste filmscene is er sprake van suspense omdat de kijker geïnformeerd werd dat er een ontplofing door de bom gaat gebeuren terwijl de personages op de bus hiervan niet op de hoogte zijn. De dialoog in de bus stelt de handeling van de ontplofing uit. Hierdoor ontstaat een enorme spanning omdat de kijker meer weet dan de personage.

b. De aandacht van de kijker wordt intenser omdat suspense ervoor zorgt dat hij uitkijkt naar de afloop van het gebeuren omdat hij weet dat er iets gaat gebeuren.

Les 29: De shock is de norm: kunst in de 21^e eeuw

Resultaat	9,5
-----------	-----

1. Marlene Dumas

Marlene Dumas, geboren in Kaapstad, Zuid-Afrika in 1953 en sinds 1976 verhuisd naar Amsterdam. Haar werk dat neo-expressionistisch is, is vaak gebaseerd op haar eigen ervaringen met het leven met apartheid waardoor het thema tegenstelling vaak terug te vinden is. Haar werken die zowel collages, tekeningen en schilderijen zijn, zijn sterk erotisch geïnspireerd, bevatten thema's als dood, kritiek op de consumptiemaatschappij, feminisme, schaamte, schuld. Ze voorziet haar werken van een titel die volgens haar haar werk afmaken en de kijker aan het denken zet. Ze maakt vooral portretten van vrouwen. Ze werd het meest beïnvloed door fotografie en gebruikt dan ook fotografische bronnen waarvan zij meer dan dertig jaar een uitgebreid archief heeft aangelegd.

Haar schilderijen zijn echter nooit een letterlijke weergave van foto's, ze gebruikt alleen een detail of een ander kleurenpalet dat meestal grijs, blauw of rood is.

Ze wordt beschouwd als één van de belangrijkste schilders van dit moment. Ze geniet wereldwijd erkenning waardoor ze in vele tentoonstellingen haar werken presenteert. Het werk 'The teacher' werd geveild voor 1,6 miljoen euro in 2006 bij het Londens Christie's.

Werken van Marlene Dumas:

1.1. The Teacher

Beschrijving:

1.1.1. Eerste indruk

Klasfoto met een gemengd publiek, jonge kinderen en oudere, verschillende rassen, strenge juf, misvormde gezichten, verscheidenheid aan emoties. Sommigen zijn in de war, sommigen diep bedroefd, sommigen glimlachen. De kleinsten zitten op een stoel, in het midden de docente. De ouderen staan recht. Benen van kinderen aan de rechterzijde van de lerares zijn tegengesteld gekruist aan de benen van de kinderen aan de linkerzijde.

1.1.2. Technische aspecten

Titel: **The teacher**

Datum: 1987

Afmetingen: 160 cm x 200 cm

Materiaal: canvas

Technieken: olieverf

1.1.3. Beeldaspecten

Stijl: neo-expressionisme

Illusie van ruimte: figuren achter elkaar=> overlapping

Links en rechts figuren afgesneden door het kader=>oversnijding

Licht: contrast aangebracht door benen vooraan en in de hoofden

Kleur: zwart, bruin, wit, roest =>secundaire kleuren

Lijn en beweging: lineaire stijl, stripfiguren

Compositie: symmetrisch

1.1.4. Betekenis van het werk

Autobiografisch werk naar een klasfoto uit haar kinderjaren in Zuid-Afrika, met gemengde nationaliteiten en leeftijden en elk met een eigen identiteit en gevoelens.

1.1.5. Mijn mening

Ik zie in dit werk de kunstenaar, gezeten rechts van de lerares samen met de overige klasgenoten met een gevarieerde nationaliteit en leeftijd. Vermits het

een weergave is aan de hand van een klasfoto uit de jaren 60 tijdens de hoofdperiode van de apartheid in Zuid-Afrika zijn er geen 'zwarten' te onderscheiden. Door de stripfiguurachtige voorstelling is de kunstenares er in geslaagd de identiteit van de scholieren te verbergen, toch merk ik emoties als droefheid, een glimlach, verlegenheid. De centrale figuur, de lerares, geeft een strenge indruk weer. Het meisje aan haar rechterzijde zit dichtbij alsof ze bescherming zoekt. Misschien was dit wel een afbeelding na de dood van haar vader op 13-jarige leeftijd.

1.2. The Painter

Beschrijving:

1.2.1. Eerste indruk

Voorstelling van een naakte kleuter die aan het schilderen is, met rode en blauwe verf aan de handen en de buik. Ze kijkt beteuterd, schuldig en verwacht een uitbrander.

1.2.2. Technische aspecten

Titel: **The Painter**

Datum: 1994

Afmetingen: 99,7cm x 200,7 cm

Materiaal: canvas

Technieken: olieverf

1.2.3. Beeldaspecten

Stijl: neo-expressionisme

Illusie van ruimte: witgeschilderde achtergrond met verticale verfstreken, die vroegtijdig ophouden

Perspectief: Onafgewerkte voeten=>verkorting

Licht: contrast lichte achtergrond-lichaam, contrast tussen geverfde handen en de rest van het lichtgekleurde lichaam

Kleur: rood, blauw, wit,

Lijn en beweging: picturaal, schetsmatig

Compositie: centraal, figuur frontaal

1.2.4. Betekenis van het werk

Het is een portret van de dochter Helena, maar tegelijk ook een zelfportret, alsof ze een geboren kunstenaar is. Dat haar handen en buik onder de verf zitten betekent dat je schildert met je hele lichaam. De donkere ogen van het meisje kijken hypnotiserend, eerder demonisch, onheilspellend. Wat de betekenis hiervan is laat de kunstenaar aan de toeschouwer over.

1.2.5. Mijn mening

Mij verbaast het nogal dat het resultaat van haar werk, waarbij ze de foto van haar driejarige dochtertje, genomen aan een opblaasbadje in de tuin gebruikte, niet een lieflijke weergave is maar eerder een triest kijkend kind. De in verf gedompelde handen en het griezelige hoofdje zorgen er voor dat je afstand neemt van het schattige kindje en gruwelijke gedachten krijgt.

De onafgewerkte voeten kunnen er op wijzen dat ze de opmerking van haar moeder in gedachten heeft die vond dat ze haar zinnen nooit afmaakt en dat hierdoor de mensen haar verkeerd zouden begrijpen.

2. Bruce Nauman

Geboren in 1941 in Ft. Wayne, Indiana. Studeerde wiskunde en kunst aan de universiteiten van Wisconsin en California waarna hij zich ging concentreren op conceptual art en minimal art als beeldhouwer, performance artist, video kunstenaar en choreograaf. Hij bedient zich hierbij van uiteenlopende media: van video's, films, installaties, tekeningen, geluidscomposities, sculpturen, grafiek, fotografie en neonsculpturen. Zelf omschrijft hij zichzelf als beeldhouwer omdat het medium voor hem van ondergeschikt belang is. Hij onderzoekt wat het betekent om kunstenaar te zijn. Het verhalende, het literaire en vooral het verbale is belangrijk in zijn werk wat vooral te zien is in zijn neonobjecten gemaakt van woorden. Nauman ziet een kunstwerk nooit als een afgewerkt product, wel als een activiteit of proces waarbij het publiek betrokken partij is. Centraal in zijn werk staat het mens-zijn. Hiervoor gaat hij aandachtig de relatie van het menselijk lichaam tot zijn omgeving en de organisatie en controle van zijn sociaal gedrag analyseren. Hij gebruikte daarbij vaak zijn eigen lichaam en maakte afgietsels van zijn gezicht, voeten en handen

Werken van Bruce Newman:

2.1. Hand Pair

Beschrijving:

2.1.1. Eerste indruk:

Twee handen bij de pols in tegenovergestelde richting aan elkaar vastgemaakt. De rechterhand strekt de wijsvinger uit waarvan de vingertop afgesneden is terwijl wijsvinger en duim van de linkerhand een cirkel vormen. We zien een trouwring aan de linker ringvinger. Rimpels en aders zijn duidelijk merkbaar.

2.1.2. Technische aspecten:

Titel: **Hand Pair**

Datum: 1996

Afmetingen: hand pair: 11,43 x 39,05 x 13,97 cm
vingertop: 1,59 x 5 x 1,9 cm

Materiaal: silicium brons

Technieken: plastiek=gieten van brons

2.1.3. Beeldaspecten:

Surrealistisch beeld van 2 in tegengestelde richting geplaatste handen, maakt deel uit van een sculpturale installatie met 15 wit bronzen sculpturen van 2 handen in verschillende posities

2.1.4. Betekenis van het werk:

Nauman laat met dit handenpaar zien net zoals bij de 14 andere van de installatie, hoe krachtig een gebaar of fysieke beweging is en dat mensen eenvoudig kunnen communiceren door middel van gebaren, ogen en lichaamsbeweging.

In een andere opstelling wordt dit handenpaar samengevoegd met 3 dergelijke handenparen in een ringetje, zodat de vinger een herkenbaar en oneerbiedig seksueel symbool laten zien: het inbrengen van de wijsvinger in een gat.

2.1.5. Mijn mening:

Dat Nauman zijn eigen handen gebruikt heeft voor het vervaardigen van dit werk zou volgens mijn mening kunnen betekenen dat hij wil laten zien hoe zijn handen geëvolueerd zijn na een 30-tal jaren kunstenaarschap. Ze komen zeer realistisch over daar zelfs ook zijn ring nog te zien is die hij droeg toen de beelden werden afgegoten.

Dat hij bij dit handenpaar een suggestief gebaar heeft uitgebeeld is pas duidelijk als je de opstelling in de cirkel gezien hebt, zoniet dacht ik eerder aan de betekenis van 'oké' gevormd door de wijsvinger en duim van de linkerhand. Bij zijn onderzoek naar de menselijke relatie met zijn omgeving en zijn sociaal gedrag zal hij vastgesteld hebben dat de mens niet alleen verbaal communiceert maar dikwijls zijn handen gebruikt om kracht bij zijn woorden te zetten. De verschillende bewegingen die hieruit voortkomen herken ik terug in die 14 bronzen beelden.

2.2. Clown Torture

Beschrijving:

2.2.1. Eerste indruk:

We zien twee rechthoekige sokkels met daarop twee paar gestapelde kleurenmonitors, twee grote kleuren videoprojecties op twee tegenoverliggende wanden en geluid van alle zes videoschermen.

De monitoren spelen vier verhalende sequenties in voortdurende loops, elk met een absurde tegenslag van een clown:

1. In "nee, nee, nee, nee " schreeuwt de clown onophoudelijk het woord nee terwijl hij springt, schopt of ligt.
2. In 'Clown met goudvis' worstelt de clown om een vissenkomp op het plafond te balanceren met het handvat van een bezem.
3. In "Clown met wateremmer" opent de clown herhaaldelijk een deur met een emmer water die op zijn hoofd valt;
4. In 'Pete and Repeat', bezwijkt de clown voor de terreur van een schijnbaar onontkoombaar kinderliedje.

2.2.2. Technische aspecten:

Titel: **Clown Torture**

Datum: 1987

Afmetingen: verschillende afmetingen

Materiaal: 4 kleurenmonitors, 2 videoprojectors, 2 beeldschermen, 4 videobanden, 4 luidsprekers

Technieken: videoteknik, conceptuele kunst

2.2.3. Beeldaspecten:

Gelijktijdige presentatie en niet aflatend herhalen van beeld en geluid.

Gebruik van felgekleurde clownvoorstellingen met schrille geluiden en hectische bewegingen

2.2.4. Betekenis van het werk:

De kijker wordt geconfronteerd met een normaal onaanvaardbaar gedrag door de clown gepresenteerd. Door het niet aflatende herhalen van de geluiden en de bewegingen wordt er spanning en angst verwekt bij de toeschouwer. Nauman herinnert de kijker eraan dat clowns gewoon gekostumeerde mensen zijn die zich brutaal kunnen gedragen, wrede trucjes kunnen uithalen, het geweld belachelijk maken, terwijl hun vermomming hen een anonimiteit verleent. Hij onderzoekt de aard van verwarring, mislukking, beknelling, angst, verveling met een unieke vorm van humor

2.2.5. Mijn mening:

Bij het zien van dergelijke hallucinante videobeelden zou ik gefascineerd toekijken om het humoraspect te beleven. Door het veelvuldig herhalen van beelden en geluiden echter krijg ik stevast de indruk dat het hier niet om humor gaat maar eerder om horror.

3. Jimmi Durham

Jimmie Durham werd in 1940 in Arizona geboren. Hij begon zijn carrière in het theater in de jaren 60, voordat hij naar Genève in Zwitserland verhuisde, waar hij studeerde aan de École nationale supérieure des Beaux-Arts, waardoor zijn werk eerder aansluit bij de Europese moderniteit dan bij de Amerikaanse kunst van zijn generatiegenoten. In de jaren 70 was hij enkele jaren vertegenwoordiger van de American Indian Movement bij de Verenigde Naties. Hij heeft lang beweerd Cherokee te zijn, maar die bewering is ontkend. Na zijn verhuizing naar New York City in 1973 richtte Durham zijn aandacht op beeldende kunst. Zijn werk is uitgebreid geëxposeerd en hij verwierf verschillende prijzen. Na een aantal jaren in Mexico, verhuisde Durham in 1994 naar Europa, aanvankelijk naar Berlijn en vervolgens naar Napels. Begin jaren 90 kende Jimmie Durham een zekere bekendheid in Europa. Er werden werken van hem opgenomen in verschillende

grote biënnales. Jan Hoet selecteerde werken van hem voor Documenta IX in Kassel. In 1994 kwam hij definitief naar Europa. De kunstenaar woont en werkt momenteel tussen Berlijn, Duitsland en Napels, Italië.

Zijn beeldhouwkunst is gebaseerd op het verzamelen en assembleren van de meest banale en de meest verscheiden voorwerpen. Etnische elementen verenigt hij met gebruiksvoorwerpen uit de moderne consumptiemaatschappij. Zijn beeldhouwwerken, installaties, tekeningen en video's zijn erg politieke acties, inclusief object, beeld en tekst. Ze analyseren bekritisieren en vertellen verhalen.

Werken van Jimmi Durham

3.1. A Dead Deer

Beschrijving:

3.1.1. Eerste indruk:

We zien een figuur samengesteld uit een beschilderde schedel van een hert, een deel van een gewei, een tak van een boom, de poten van het hert, touw met sterren. Een tot leven gebracht hert.

3.1.2. Technische aspecten:

Titel: **A dead Deer**

Datum: 1968

Afmetingen : 120 x 72 x 14.4 cm.

Materialen: schedel, been, hout, verf, touwtje, plastic

Technieken: assemblage, objets trouvés, arte povera

3.1.3. Beeldaspecten:

Vorm: dier
Kleur: rood en bruin
Ruimte: hangend aan plafond
Stijl: neo-expressionisme
Beweging: dansend
Inhoud: boom-hert, hert-boom

3.1.4. Betekenis van het werk:

Alles in de kosmos is voortdurend in beweging, niets blijft gelijk, maar ook niets vergaat volledig (Pythagoras).

Hij gebruikt hier de schedel van een hert, de helft van een gewei, een tak, twee poten en stelt alles opnieuw samen alsof het terug een hert wordt. Het geheel is opgehangen aan een touw zodat het lijkt dat het dier aan het dansen is.

Durham ziet dus de gevonden voorwerpen die hij gebruikt in zijn kunstwerken niet meer als aparte elementen, maar bekijkt ze onmiddellijk in de context van hoe hij ze wil gaan gebruiken.

Schedel en poten zijn rood beschilderd wat vermoedelijk verwijst naar zijn afkomst als Cherokee. Het is onmogelijk om Jimmie Durham weg te denken van zijn indiaanse achtergrond. Door de heldere kleuren en het gebruik van dierlijk organisch materiaal zoals gepolychromeerde schedels misleidt hij diegene die werkelijk denkt dat Indiaanse kunst dit uiterlijk heeft.

Het touw met sterren herinnert hem aan de sterren in de vlag van de Cherokee Nation.

Als kunstenaar is hij begaan met de politieke wanpraktijken die in het verleden zijn gebeurd en nu nog doorlopen.

3.1.5. Mijn mening:

Zonder kennis over het verleden van de kunstenaar, zijn wereld waarin hij zijn jeugd doorbracht en zijn visie over kunst, is het onmogelijk om dit werk als een kunstwerk te beschouwen. Ik ben dan ook gefascineerd op zoek gegaan naar de betekenis ervan en vraag me nog steeds af of de kunstenaar met dit werk wel een boodschap wil brengen. Ik zie hierin zijn drang om creatief te zijn, om met behulp van gevonden voorwerpen een beeld te scheppen, in zijn fantasie hier een dier weer tot leven te brengen.

3.2. Jesus. Es geht um die Wurst

Beschrijving:

3.2.1. Eerste indruk:

We zien een houten beeldje zittend op een draagbaar, geplaatst op een metalen sokkel.

De figuur is gedeeltelijk bedekt met modder, mest en bloed. Het gelaat is voor de helft bedekt met modder en één oog is van metaal. De ene hand houdt een foto vast waarop een hond staat afgebeeld. Opvallend is de rode penis. De polsen zijn ingetaped. Eén been eindigt in ijzerschroot en de linkerhand vertoont een letsel.

3.2.2. Technische aspecten:

Titel: **Jesus, Es geht um die Wurst**

Datum : 1992

Afmetingen : 152 x 40 x 113 cm.

Materialen: hout, ijzer, staal, inkt, papier, acryl, modder, lijm

Technieken: sculptuur

3.2.3. Beeldaspecten:

Vorm: menselijke figuur

Kleur: bruin en rood

Ruimte: figuur op sokkel

Stijl: neo-expressionisme

Beweging: zittend

Inhoud: het gaat hem om de inhoud, de betekenis

3.2.4. Betekenis van het werk:

Het was een eerbetoon voor zijn overleden vriend, kunstenaar uit Cuba die zelf ook een houten beeld gemaakt heeft. Dat beeld was een kruising tussen een Italiaanse

middeleeuwse gravure van een heilige en een Afrikaanse gravure van een of ander geestelijk wezen.

Zo kwam hij op het idee zijn beeld Jezus te heten met gaten in handen en voeten.

De penis lijkt meer op de penis van een hond. Hij gaf het beeld het gezicht dat leek op een andere vriend dat in zijn fantasie op Jezus leek.

Dat hij maar één voet heeft komt uit de Azteekse mythologie. Een vreemde magische man offerde zijn voet op om de wereld over te nemen van zijn broer.

Hij wou dat hij er deels geest, deels mens, deels dier uitzag. Daarom gaf hij zijn figuur een deklaag door middel van een combinatie van witte lijm, bloed, en vuil om

modder te maken. Door het de naam Jezus te geven gaf hij het beeld iets belangrijk.

Volgens Durham heeft hij de titel in het Duits weergegeven omdat dit werk gemaakt werd voor de tentoonstelling Documenta IX in Kassel, Duitsland.

Met deze titel wou hij de kijker de aandacht vestigen op de inhoud van het werk. Hij wil de kijker doen nadenken over al wat er te zien is aan het beeld. De uitdrukking 'es geht um die wurst' betekent 'het gaat om de inhoud'.

3.2.5. Mijn mening:

Het verheugde me een interview ontdekt te hebben

(<https://walkerart.org/magazine/jimmie-durham-vincenzo-de-bellis-interview>) waarin

Durham een verklaring gaf over de realisatie van dit werk. Op die manier was het gemakkelijker inzicht te krijgen hoe hij tot dit resultaat was gekomen. Dat hij de kijker graag op het verkeerde been zet zien we aan de rode penis die eerder van de hond op de foto lijkt te zijn. Of wil hij ermee duidelijk maken dat er een leven is na de dood waarbij hij transformeert naar een hond?

Voor mij heeft het beeld iets luguber, iets magisch over zich.

4. Koen Vanmechelen en zijn 'kippenweekproject':

Vanmechelen, conceptueel kunstenaar, werkt rond het thema bio-culturele diversiteit samen met wetenschappers van verschillende disciplines. Hij is vooral bekend van The Cosmopolitan Chicken Project dat hij eind jaren 90 lanceerde. Hierin staat het kruisen van nationale kippenrassen tot 'kosmopolitische kippen' centraal.

Hij gebruikt hierbij innovatieve technologie, zoals 3D-scanning, vormen van organismen worden gemeten (morfometrie), 3D-printen en interactieve visualisatie-technieken. Kip en ei komen vaak in zijn werken terug, deze symbolen laten toe een verbinding te maken tussen wetenschappelijke, politieke, filosofische en ethische kwesties.

